

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI

AİLE ORTAMININ ALGILANAN EBEVEYN KABUL RED ÜZERİNE ETKİSİ

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ

Sevgi İpek YARBAŞI

92120000048

Danışman: Prof. Dr. Haluk ARKAR

İZMİR- 2016

İÇİNDEKİLER

I.BÖLÜM

GİRİŞ

I.1.Ebeveyn Kabul Red Kuramı (ParentalAcceptance- RejectionTheory).....	2
I.1.1.Ebeveynliğin Sıcaklık Boyutu.....	3
I.1.2.Ebeveynliğin Kontrol Boyutu.....	4
I.2.EKAR Kuramının Alt Alanları.....	5
I.2.1.Kişilik Alanı.....	5
I.2.1.1.Bağımlılık veya Savunucu Bağımsızlık.....	5
I.2.1.2.Duygusal duyarsızlık (tepkisizlik).....	7
I.2.1.3.Düşmanlık ve Saldırganlık.....	7
I.2.1.4.Olumsuz Özsaygı	9
I.2.1.5.Olumsuz Özyeterlik.....	9
I.2.1.6.Duygusal Tutarsızlık.....	10
I.2.1.17. Olumsuz Dünya Görüşü.....	10
I.2.2.EKAR'ın Başa Çıkma Kuramı	10
I.2.3.EKAR Kuramının Sosyokültürel Sistemler Modeli.....	11
I.4. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	12
I.5.Çalışmanın Amacı ve Önemi.....	16

II. BÖLÜM

YÖNTEM

II.1.

Katılımcılar.....	17
-------------------	----

II.2. Veri Toplama Araçları.....17

Demografik Bilgi Formu.....	17
-----------------------------	----

Aile Değerlendirme Ölçeği.....	17
--------------------------------	----

Çocuk / Ergen EKRÖ Kontrol Ölçeği Kısa Formu.....	19
---	----

II.3.İşlem.....20

3. BÖLÜM

BULGULAR

III.1. Çoklu Regresyon Analizi.....21

III.1.1 EKRÖ/K Anne Sıcaklık (AS) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi.....21

III.1.2 EKRÖ/K Anne Saldırganlık Kin (ASK) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi.....23

III.1.3 EKRÖ/K Anne İlgisizlik İhmal (İİ) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi.....25

III.1.4 EKRÖ/K Anne Ayırıştırılmamış Red (AR) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi.....27

III.1.5 EKRÖ/K Anne Kontrol (K) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi.....30

III.1.6 EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi (AS) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi.....31

III.1.7 EKRÖ/K Baba Saldırganlık Kin (ASK) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi.....33

III.1.8 EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal (İİ) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi.....34

III.1.9 EKRÖ/K Baba Ayrıştırılmamış Red (AR) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi.....	36
---	----

III.1.10 EKRÖ/K Baba Kontrol (K) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi.....	39
---	----

4.BÖLÜM

TARTIŞMA.....	40
----------------------	-----------

KAYNAKLAR.....	42
-----------------------	-----------

ÖZET.....	46
------------------	-----------

ABSTRACT.....	47
----------------------	-----------

VI.EKLER.....	48
----------------------	-----------

TABLolar

Tablo 1.1. Stepwise Giriş Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Anne Sıcaklık Sevgi Boyutunun Anlamlı Yordayıcıları.....	22
---	----

Tablo 1.2. Stepwise Giriş Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Anne Sıcaklık Sevgi Boyutunun Anlamlı Yordayıcıları.....	23
---	----

Tablo 1.3. Stepwise Giriş Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Anne Saldırganlık- Kin (SK) Boyutunun Anlamlı Yordayıcıları.....	24
---	----

Tablo 1.4. Stepwise Giriş Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Anne İlgisizlik İhmal (İİ) Boyutunun Anlamlı Yordayıcıları.....	26
--	----

Tablo 1.5. Stepwise Giriş Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Anne İlgisizlik İhmal (İİ) Boyutunun Anlamlı Yordayıcıları.....	27
--	----

Tablo 1.6. Stepwise Giriş Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Anne Ayrıştırılmamış Red (AR) Boyutunun Anlamli Yordayıcıları.....	28
Tablo 1.7. Stepwise Giriş Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Anne Ayrıştırılmamış Red (AR) Boyutunun anlamli yordayıcıları.....	28
Tablo 1.8. Stepwise Giriş Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Anne Kontrol (K) Boyutunun Anlamli Yordayıcıları.....	30
Tablo 1.9. Stepwise Giriş Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi Boyutunun Anlamli Yordayıcıları.....	31
Tablo 1.10. Stepwise Giriş Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi Boyutunun Anlamli Yordayıcıları.....	32
Tablo 1.11. Stepwise Giriş Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK) Boyutunun Anlamli Yordayıcıları.....	33
Tablo 1.12. Stepwise Giriş Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK) Boyutunun Anlamli Yordayıcıları.....	34
Tablo 1.13. Stepwise Giriş Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal (İİ) Boyutunun Anlamli Yordayıcıları.....	35
Tablo 1.14. Stepwise Giriş Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal (İİ) Boyutunun Anlamli Yordayıcıları.....	36
Tablo 1.15. Stepwise Giriş Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Baba Ayrıştırılmamış Red (AR) Boyutunun Anlamli Yordayıcıları.....	37
Tablo 1.16. Stepwise Giriş Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Baba Ayrıştırılmamış Red (AR) Boyutunun Anlamli Yordayıcıları.....	38

BÖLÜM I

GİRİŞ

Yaklaşık son 40 yıldır sosyal bilimciler, ebeveyn sevgisinin çocukların sağlıklı duygusal ve sosyal gelişimlerinde önemli bir rolü olduğunu ortaya koyan çalışmalar yapmaktadırlar. Neredeyse 2000'i aşkın yapılan deneysel çalışma, ebeveyn kabul red kuramından ilham alınarak yapılmıştır. Tüm dünya genelinde yapılan araştırma bulgularında Ebeveyn Kabul Red Kuramını destekleyen sonuçlar elde edilmiştir (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2005).

Ebeveyn Kabul Red Kuramına göre erken çocukluk döneminde kabullenici yaklaşım sergileyen ebeveynle kurulan ilişkiler, çocuğun gelecekteki yaşamında diğer insanların kabullenmesinin ve desteklenmesini belirleyen bir unsurdur Çocuğun tüm hayatı boyunca ebeveynlerinin kabullenici tutumlarının etkisi büyüktür (Akt., Önder, Gülay, 2007). Çocukların ebeveynleri tarafından kabul veya red yaşaması etkileyici bir yaşantıdır. Dünyanın pek çok ülkesinde kültürel ve kültürlerarası çalışmalar yapılmıştır. Bulgular gösteriyor ki ebeveynler tarafından kabul yada reddedilmenin duygusal, davranışsal ve de sosyal bilişsel gelişimini etkilemektedir. Ayrıca, yetişkinlik döneminde psikolojik uyumlarını etkilediğini göstermiştir. Ebeveynlerinden red veya kabul gören çocuğun, kendine, başkalarına ve tüm yaşama karşı aldığı tavırların, benimsediği tutum ve davranışlar için zemin oluşturur. (Rohner,2004).

Ebeveyn Kabul Red Kuramı, 1966 yılında geliştirilmiştir. 1975'te yayınlanarak Rohner tarafından tanıtılmıştır. Ebeveyn Kabul Red Teorisi, ebeveyn kabul reddin nedenleri, sonuçları ve diğer değişkenlerle olan ilişkilerini incelemiştir. Yaşam boyu gelişim ve sosyalleşme teorisidir (Khaleque&Rohner, 2002). Kuram, 1986 yılında geliştirilmiştir. Kuram, 20. Yüzyılda psikologlar, ebeveyn çocuk ilişkisine ilgi göstermekteydiler. Öte yandan ebeveynlerle

etkileşim kadar çocuğun kabul yada red görmesinin de önemli olduğu görüşlerine ilgilerini çekmekteydi. Psikanalitik kuramın içinde yer alan bu konu daha sonra sosyal öğrenme kuramcılarının da ilgi alanına girmiştir. Ebeveyn tutum ve davranışları ölçülmeye başlanmıştır. Rohner, 1960 yılında yüksek lisans tezini verirken kültürlerarası bir çalışmayla çocuğun ebeveynleri tarafından kabul yadared görmesini araştırmıştır. Çocuğun, sosyalleşmesine dair evrensel bir yaklaşım geliştirmiştir. Daha sonra, bu kuramın sorduğu sorulara yanıt arayan sosyal bilimciler araştırmalar yapmıştır. 1960'larda teorinin gündeme gelişinden itibaren 60 ülkede 400'ü aşkın araştırma yapılmıştır (Khaleque&Rohner, 2005).

I.1.Ebeveyn Kabul Red Kuramı (ParentalAcceptance- RejectionTheory)

Ebeveyn Kabul Red Kuramı yaşam boyu gelişimi ve sosyalizasyonu kanıtlara dayandırarak açıklayan bir kuramdır. Amerika Birleşik Devletleri ve dünya genelinde kişilerarası ve özellikle ebeveyn kabul reddin sebep ve sonuçlarını ve ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. (Rohner, 1986, 2004; RohnerandRohner, 1980). Üç alt teoriden oluşmaktadır.. Bunlar kişilik, başetme, sosyokültürel sistemler alt teorileridir. Bu alt teoriler 5 temel soruya cevaplamaya çalışmaktadır. Kişilik alt teorisi iki soruyu sormaktadır. İlk olarak, farklı sosyokültürel sistemlerde, ırk ve etnik gruplarda, cinsiyetlerde çocuklar, bağlanma figürleri veya aileleri red veya kabul edildikleri algısına aynı şekilde mi tepki vermekte ve ikinci olarak, çocukluktaki red etkileri yetişkinliğe ve ileri yaşlara ne boyutta taşınmakta olduğu sorusunu araştırmaktadır. Başa çıkma alt teorisi tek temel soru sormaktadır. Bazı çocuk ve yetişkinlerin çocukluk red deneyimleriyle daha etkili bir şekilde başa çıkmasını sağlayan dayanıklılığı neyin sağladığı sorusudur. Son olarak, sosyokültürel sistemler alt teorisi de iki soru sormaktadır: Birincisi, bazı ebeveynler neden daha sıcak ve sevecenken diğerleri agresif ve ihmal edici ve reddedici oldukları ve ikincisi ise toplum içerisindeki bireylerin inançları ve davranışları kadar

toplumun genel dokusunun da ebeveynlerin çocuklarını kabul yada reddici olmaya eğilimini hangi yönde etkilediği sorusudur. Örneğin; -EKAR'ın öngördüğü gibi-insanların dini inançları, sanatsal tercihleri, ve diğer ifade edici inanç ve davranışları, çocukların ebeveyn sevgisi ve sevgi yoksunluğu deneyimleriyle evrensel olarak ilişkili olduğu doğru mudur sorusunu sormaktadır. Bu gibi ayırt edici sorular EKAR kuramının sorulara yanıt aramasını sağlamaktadır. Çoklu metodla araştırma stratejisi uygulanmaktadır. EKAR kuramı, Amerika Birleşik Devletleri'nde her etnik grup üzerinde kültürel kanıtlar ararken aynı zamanda dünya çapında, kültürlerarası çalışmalar yapar. Ek olarak, iki bin yıl öncesine dayanan edebi ve tarihi anlayışları inceler. Ve çok daha önemlisi, özellikle Amerika Birleşik Devletleri içersinde, ondokuzuncu yüzyılın sonlarına dek basılmış ebeveyn kabul red meselelerini inceleyen ampirik çalışmaları entegre ederek kavramsal bir çerçeve çizmeyi sağlamıştır. Bu kaynaklardan yola çıkarak EKAR kuramı, ebeveyn kabul-red üzerine yaşam boyu gelişimsel perspektif formüle etmektedir. Yaşam boyu perspektifin çoğunu, daha sonra bahsedileceği üzere kişilik alt teorisiyle ilişkilendirilmektedir. Ancak ilk olarak, ebeveynliğin sıcaklık boyutundan bahsedilir. Bu noktada, ebeveyn sözcüğü çocuğun en büyük bakımvereni olarak tanımlanmaktadır. Bu sebeple, biyolojik yada üvey ebeveynler olması beklenmemektedir (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2012).

I.1.1.Ebeveynliğin Sıcaklık Boyutu

Ebeveyn kabul ve red ebeveynliğin sıcaklık boyutunu şekillendirmektedir. Her insanın çocukluk döneminde çocuğun ana bakımvereni tarafından sevgiyi az yada çok deneyimlemektedir. Bu boyutun iki ucu bulunmaktadır. Biri kabul diğeri ise reddir.Sıcaklıkboyutu, çocuk ile bakımvereni arasındaki duygusal bağın kalitesini ifade etmektedir. Bu duyguları fiziksel, sözel ve sembolik davranışlarla ifade edilmektedir. Ebeveyn

kabulü sıcaklığı ifade etmektedir. Sıcaklık ise bir çocuğun ebeveynlerinden yada bakım verininden gördüğü sevgi, ilgi, güven, endişe, destek, maneviyat ile anlaşılmaktadır. Bir diğer uçta ise red vardır. Red, duygu ve davranışların yokluğu veya yapılmaktan vazgeçilmesi demektir. Fiziksel veya psikolojik olarak acı veren davranış ve duygulardır. Geniş çapta yapılan kültürlerarası araştırmalar yaklaşık yarım yüzyılı almıştır. Bu araştırmaların sonuçlarına göre, EKAR kuramı ebeveyn reddinin dört temel ifadenin kombinasyonu olarak deneyimlenebileceğini açıklamaktadır: (1) soğuk ve sevgisiz, sıcak ve sevecen olmanın tersi durumu, (2) düşmanca ve agresif, (3) kayıtsız ve ihmal edici, ve (4) ayrışmamış red. Ayrışmamış red bireylerin ebeveynleri tarafından sevgisiz, ihmalkar yada agresif tutumları olmaması rağmen ebeveynlerinin kendilerini sevmediklerine yönelik inançlarına işaret etmektedir. Çocuğun öznel algısıdır. (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2012). Ayrışmış ve ayrışmamış red arasındaki fark ise, ayrışmış red davranışsal olarak saldırganlık veya ihmal olarak gözlenir yada öznel olarak düşmanlık yada kayıtsızlık duygularıyla anlaşılır (Rohner, 1986).

Düşmanlık, öfke, kin gibi davranışlar agresyon olarak tanımlanmaktadır. EKAR kuramına göre, fiziksel yada duygusal açıdan birini incitmeyi niyet alan herhangi bir davranış saldırganlıktır. Vurma, iktirme, bir şeyler fırlatma ve çimdirmeye gibi davranışlar fiziksel agresyonu göstermektedir. Aşağılama, kötüleyici sözler söyleme ise sözel agresyonu göstermektedir. Buna ek olarak, ebeveynler acı veren, sözel olmayan sembolik mimikler kullanabilmektedirler. İçsel motivatör olarak kayıtsızlık ile davranışsal yanıt olarak ihmal arasındaki ilişki düşmanlık ve agresyon arasındaki ilişki kadar doğrudan değildir. Bu doğrudur çünkü ebeveynlerin ihmal etmesi veya çocuklar ebeveynlerinin onları ihmal ettiğini algılayabilmektedirler. Ancak durum kayıtsızlıktan farklı olabilir. Örneğin; ebeveynler, çocukları öfkeleri ile baş edebilmeleri için ihmal etmeyi bir yol olarak kullanabilmektedirler. Ancak, genellikle, ihmalkar ebeveynler, çocuklarının güven, yardım, ilgi gibi ihtiyaçlarına az

ilgi göstermektedirler. Fiziksel ve psikolojik olarak ilgilenmek için de çoğu zaman müsait olmazlar. Bütün bu davranışlar, gerçek yada algılanan, çocuğun sevgisiz ve reddedilmiş hissetmesine yol açmaktadır. Öte yandan, sıcak ve sevgi dolu ailelerde bile, çocuklar az da olsa acı veren duygu ve davranışlar deneyimleyebilmektedirler (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2012).

I.1.2.Ebeveynliğin Kontrol Boyutu

Kontrol boyutunun diğer ucunda özerklik bulunmaktadır. Bu boyut, ebeveynin aşırı izin veren ile aşırı kısıtlayıcı tutumları arasındadır. Kontrol, çocuğun ne kadar kısıtlandığı veya sınırlandığı olarak tanımlanmaktadır. Çocukların davranışlarını seyrek olarak kontrol eden ebeveynler düşük düzeyde kontrollü olarak ele alınırken, çocukların her anını kontrol eden ebeveynlere ise yüksek düzeyde kontrollü olarak tanımlanmaktadır. Hiç kontrolün olmadığı durumda, ebeveynler tarafından hiçbir kural getirilmemektedir yada sadece çocuğun fiziksel sağlığı ve güvenliği için gereken kontrol sağlanmaktadır. Çocuklarına yönlendirici olmazlar. Çocuğun kendi yolunu bulmasına ve kararlarına tamamen izin verilmektedir. Özerklik-kontrol boyutunun diğer ucunda aşırı kontrol vardır. Aşırı kontrol, ebeveynin fazlasıyla kural getirmesi ve çocuğu sınırlandırması olarak tanımlanmaktadır. Aşırı kontrol eden bir ebeveyn çocuğun becerilerinin geliştirmesini de engellemektedir. Özerklik sağlamasını da zorlaştırmaktadır (Arslan,2010).

I.2.EKAR Kuramının Alt Alanları

Ebeveyn Kabul-Red Kuramı, “kişilik”, “baş etme” ve “sosyokültürel” alanlar olmak üzere üç farklı alanda beş temel soru sormaktadır.

I.2.1.Kişilik Alanı

EKAR kuramının kişilik alt teorisi algılanan ebeveyn kabul reddin büyük kişilik ve psikolojik sonuçları açıklamaya çalışmaktadır. Alt teorilerin ortaya çıkışı test edilemeyen varsayımlardan dolayı ortaya çıkmıştır. Pozitif tepkilere olan ihtiyacımız bilinçli olarak fark edilsin yada edilmesin duygusal arzular, istekler, özlemleri içermektedir. Bunlar, destek, bakım, ilgi, şefkat gibi benzeri ihtiyaçlarımız içindir. Bu ihtiyaçları en iyi karşılayanlar genellikle ebeveynlerdir ancak kişiler için *önemli olan insanları* da içermektedir (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2012).

EKAR kuramında yorumlandığı üzere, önemli insanlar, yetişkin yada çocuk fark etmeksizin önemli olan duygusal bağın olduğu kişilerdir. Bireyler için biricik ve önemlilik arz eder. Yerine başkasının konamayacağı kadar değerlidirler. Ebeveynler önemli kimselerdir ancak diğer kişilere göre ek olarak üstünlükleri vardır. O da çocuklar duygusal güvenlik ve konfor ihtiyaçlarını bağımlı oldukları ebeveynleri olan ilişkilerinin kalitesiyle sağlamaktadırlar. Hem bağlanma teorisi ve hem de EKAR teorisine göre *ebeveynler bağlanma* figürleridirler (Akt.,Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2012). Ebeveynlerin bu açıdan çocuklar için eşsiz bir önemi vardır. Çünkü çocuğun güvenlik ve diğer duygusal ve psikolojik durumları ebeveynleri ile olan ilişkilerinin kalitesine bağlıdır. EKAR kuramı bu sebeplerden dolayı, çocukların kişilik gelişiminin şekillenmesinde ebeveyn kabul reddin eşi benzeri olmayan etkileri olduğunu iddia eder. Dahası, EKAR kuramının kişilik alt teorisine göre, yetişkinlerin duygusal güvenlik ve iyi olma hali ihtiyaçlarının diğer yetişkin bağlanma figüleriyle kurduğu ilişkilerin -algılanan-

kalitesine bağı olma eğilimi göstermektedir. Yetişkin yaşamında, yakın ilişki kurulan partner tarafından kabul yada red, yetişkinlerin kişilik ve psikolojik uyumları üzerinde majör bir etkisi vardır. EKAR kuramının kişilik alt teorisi önemli kimselerden ve bağlanma figürlerinden gelen olumlu yanıtlara olan duygusal ihtiyacımız güçlü bir motivatördür. Çocuk bu ihtiyacı karşılayamazsa, diğer bağlanma figürleriyle karşılamaya çalışmaktadır. Bu kişiler, büyükanne büyükbaba gibi kişiler olabilir. Kurama göre, bilhassa reddedildiğini hisseden bireyler anksiyete ve güvensizlik duyguları yaşamaktadırlar. Bu duyguyu yatıştırmak isteyen bireyler, daha fazla olumlu tepki alabilmek için girişimlerini bir noktaya kadar arttırmaktadırlar. Bu nedenle de bağımlı olmaya eğilim göstermektedirler (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2012).

EKAR kuramına göre, ebeveyn tarafından kabul yada reddedilmenin yol açtığı yoğun psikolojik acılar nedeniyle, kişilikte bazı boyutlar oluşmaktadır. Önemli düzeyde red yaşayan çocuk, giderek artan öfke, kızgınlık gibi duygular yaşamaktadır. Aşırı düzeyde red yaşayan bir çocuk bir süre sonra kendini kapatmakta ve daha tepkisiz hale gelmektedir. Sevgi gösterebilme, sevgi isteme, sevgisini sunma ve sevgiyi kabul etme gibi konularda sorun yaşamaktadırlar (Arslan,2010).

EKAR kuramına göre yedi kişilik özelliği vardır. Bu özelliklerin iki uç boyutu vardır. Olumsuz sonuçlar red ile ilgilidir (Arslan,2010).

I.2.1.1.Bağımlılık veya savunucu bağımsızlık

Bağımlılık, başkalarının özellikle olumlu tepkilerine duyulan ihtiyaç olarak tanımlanmaktadır. Kişilerin, başkalarından olumlu tepki alma ihtiyacı için tüm girişimler davranış düzeyinde bağımlılık ölçütüdür. Çocukluk çağlarından yetişkinlik çağlarına olan süreçte, olumlu tepki alamama, kişiden esirgenmesi yani reddedilmeye ilişkin tepkiler de değişmektedir.

Bağımlılık ve reddedilme arasında lineer bir ilişki olduğu söylenemez. Ebeveynleri tarafından kabul edilmiş bir çocuk, normal koşullarda orta düzeyde bağımlı olacaktır. Algılanan red sonucu ise reddedilmeye bağlı olarak çocuğun olumlu tepki alma girişimleri artacaktır. Belli bir noktaya kadar bu girişimler sürecektir. Belirlenmemiş bir noktadan sonra ise çocuk bu girişimlerinden vazgeçmeye başlayacaktır. Görünürde çocuk bağımsızmış gibi görünse de bu bağımsızlık, “savuncu bir bağımsızlık” haline gelecektir. Ebeveynleri tarafından yüksek düzeyde reddedilen çocuklar, olumlu tepkilere aç hale gelmektedirler. Sürekli ilgisiz davranan ebeveynlerinden ilgi beklemek çocuk için acı verici bir durumdur. Giderek olumlu tepkiler için daha az girişimde bulunmaya meğil etmektedirler. İç kapanma görülmektedir. Duygusal olarak daha az tepki gösterme, ebeveynlerinden uzaklaşma, ebeveynleri reddetme ve öfkelerini toplumsal normlara aykırı şekilde gösterme gibi davranışlar gözlenebilmektedir. Görünüşteki bağımsızlıkları aslında reddedilmeyle baş etme için bir savunma halidir (Arslan, 2010).

Ebeveynlerin gösterdiği sıcaklık ve sevgi, bağımlılığı yükseltirken ebeveynlerin reddecii ifadeler kullanması da bağımlılığı belli bir seviyede yükselttiği gözlenmektedir. Bu durum da, ebeveyn kabul red ile bağımlılık arasındaki ilişkinin açıklanmasını karmaşık hale getirmektedir (Arslan, 2010). Çocukluklar kabul gördükleri, sevildikleri ve sıcaklık sevgi gördükleri ortamda bağımlılık ihtiyaçları pekişecektir. Ancak, anne baba sıcaklık ve sevgisi, müdahale edici denetim ile birlikte görüldüğünde, bağımlılık eğrisinde yükselme görülmektedir. Bu eğrideki yükselme “olgunlaşmamış bağımlılık” olarak tanımlanmaktadır. Bu olgunlaşmamış bağımlılığa yol açan ebeveynliğe “boğucu sevgi” denmektedir. Bu durumda, çocuk bir bebek gibi şefkatli denetimle boğulmaktadır (Arslan,2010).

Reddilmeye verilen tepkiler ile kayıp sonrası yaşanan yas tepkilerinde benzerlikler görülmektedir. Hem yas hem red sürecinde yoğun sıkıntı yaşanmaktadır. Her iki durumda da, önceden yaşanan sıcak ilişkiyi sürdürmek adına çaba sarf etme yönünde yoğun istek görülmektedir. Ayrıca, güvensizlik, endişe duyulur. Ancak bazen öfke, bu yaşanan güvensizlik,

endişe durumunun ötesine geçebilmektedir. Bu durum savunucu bağımsızlık olarak tanımlanmaktadır. Savunucu bağımsız bireyler, sağlıklı bağımsızlar gibi olumlu tepkiler için az miktarda talepte bulunmaktadır. Öte yandan, savunucu bağımsız bireyler, sağlıklı bağımsızlardan ayrı olarak, sıcaklık ve destek için yoğun ihtiyaç hissederler. Ancak bunu farkına bile varmazlar. Öfke, güvensizlik ve diğer olumsuz duygular kronik red nedeniyle meydana gelir. Savunmacı bağımsızlar, reddedilmiş hislerine karşılık diğer insanları reddedebilmektedirler. Şiddet ve diğer ciddi problemler kısır döngü haline gelebilmektedir (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2005).

I.2.1.2.Duygusal Duyarsızlık (Tepkisizlik)

Kişinin duygusal duyarlılığı, bir diğerine duygusal tepkilerini ne kadar kolay ve doğal verebildiği olarak ifade edilmektedir. Katılıktan ve güvensizlikten uzak, kalıcı, yakın ve savunmadan uzak ilişkiler kurabilmektedirler. Duygusal açıdan duyarlı olan kişiler, karşılarındaki kişilere duygusal olarak yakınlaşmakta veya kendilerine yakınlaşmak isteyenlere tepki verirken zorlanmamaktadırlar. Diğer uçta ise, duygusal olarak tepkisiz kişiler, diğer insanlardan duygusal olarak soyutlanmaktadır. Savunmacı ve sınırlı ilişkiler kurmaktadır. Sosyal ve arkadaşça olabilmekteler ancak bu durum gerçek yakın ilişki kurma becerilerinden farklıdır. Duygusal ilişkiye geçmekte zorlanabilmektedirler. Duygusal açıdan uzak, kopuk ve tepkisizdirler. Daha ileri boyutta duygusal belirsizlik, apati veya duygudurum donukluğu olarak da görülebilmektedir (Arslan, 2010).

I.2.1.3.Düşmanlık ve Saldırganlık

Anne babanın çocuğu reddediş biçimi düşmanlık veya saldırganlık şeklinde ortaya çıkıyorsa çocukta da düşmanlık veya saldırgan tutum sergileme eğilimi görülmektedir. Ancak, bazı ebeveynler çocuklarının öfkelerini açıkça ifade etmelerine müsaade etmemektedirler. Bu

tür ebeveynlerin çocukları, öfkelerini denetlerken, bastırılmış ya da aşırı kontrol edilmiş öfke ile baş etme konusunda kaygı taşımaktadırlar. Saldırganlık veya düşmanlık duyguları, rüyalarda, hayali ya da gerçek yaşamda görülebilmektedir.

Her normal çocuk ya da her normal yetişkin zaman zaman sinirlilik, öfke gibi düşmanlık içeren tutumlar sergileyebilmektedir. Saldırganlık ve öfke göstermeyen çocuklar, aşırı saldırgan çocuklar gibi aynı düzeyde psikolojik problemleri olabilmektedir (Rohner, 1975).

I.2.1.4.Olumsuz Özsaygı

Kişinin kendini değeri bildiğinde, başkaları tarafından saygı duyulmayı hak ettiğini düşündüğünde ve kendisinden memnun kalmadığı durumlar az yaşandığında olumlu özsaygısı olduğu söylenebilmektedir. Öte yandan, kişi kendini beğenmiyor, onaylamıyor, kendi değerini düşük görüyorsa, kendini diğer insanlardan daha aşağı görüyorsa kişinin olumsuz özsaygı taşıdığı söylenebilmektedir. Tüm bireyler, bu iki uç arasında yer almaktadır.

I.2.1.5.Olumsuz Özyeterlik

Kendine güven duymak, kendinden emin olmak, başarı duygusu hissetmek, sorunlarıyla baş edebileceği inancı taşımak özyeterlik açısından kişinin yeterli olduğu anlamına gelmektedir. Öte yandan, olumsuz özyeterlik, kişinin kendini yetersiz hissettiği, yaşam sorunlarıyla baş etme becerilerinin zayıf olduğunu düşünmesi ile ilgilidir (Rohner,1986).

Özsaygı ve özyeterlik kişinin kendini değerlendirmesinde iki farklı boyuttur. Ebeveyn kabul red kuramında iki ayrı boyut olarak ele alınmasının nedeni, ebeveyn kabul ve reddi ile farklı açıdan ilişkilerinin bulunmasıdır (Rohner,1986). Değersizlik, yeterince iyi olmadığı ve

eleştirileri hak ettiği düşüncesi taşıyan çocuklar bu duyguları kolaylıkla kişisel yetersizlik ile ilgili olumsuz inanç geliştirebilmektedirler. Ayrıca yaşamları üzerinde kontrolleri olmadığını düşünmektedirler. Kendilerinin yetersiz olduğunu düşündükçe davranışlarına da yansımaktadır. Diğer insanlar da kişiyi olumsuz, yetersiz olarak algırlar ve bu da onların özsaygı ve özyeterlik duygularının daha da örselenmesine sebep olmaktadır.

Ebeveynleri tarafından reddedilmiş çocukların okul başarısının, kabul görmüş okul başarısına göre daha düşük olmasında bu durumun etkisi vardır. Bu durumu, yetişkin yaşamlarında da görmek mümkündür (Rohner, 1986).

I.2.1..6.Duygusal Tutarsızlık

Kişinin duygusal durumundaki durağanlığı duygusal tutarlılığını göstermektedir. Yaşamdaki küçük sorunları, başarısızlıkları, zorlukları ve strese dayanabilme kabiliyeti ile ilgilidir. Duygusal olarak tutarlılık gösteren kişiler, günlük yaşam streslerinde kolayca öfkelenmemektedirler. Duygusal durumları gün içersinde bir sebep olmadıkça dalgalanma göstermemektedirler. Duygudurumu neşeliyken depresif ya da gerginken bir anda sakin olmamaktadırlar. Duygusal açıdan tutarlılık göstermeyen kişiler, küçük engeller zorluklar karşısında keyifleri hemen bozulmaktadırlar. Beklentileri karşılanmadığında öfkelenebilmekte veya olumsuz duygular hissedebilmektedirler. Stres karşısında soğukkanlılıklarını koruyamamaktadırlar (Rohner,2002).

I.2.1.17. Olumsuz Dünya Görüşü

Ebeveynleriyle ilişkilerinde psikolojik olarak örselenmiş reddedilmiş çocuklar, kaygılı, güvensiz, bağımlı veya savunucu bir yapıda bağımsız, öfkeli ve duygusal açıdan tepkisiz ve kendini değersizleştirmeye eğilimli olmaktadır. Hayatın acı veren, güvenilmez bir yer olduğu inancı geliştirirler. Reddedilmiş çocuklar hayattan daha fazlasını beklememektedirler. Olumsuz bir dünya inancı geliştirmekte ve bu inanç yaşamları boyunca sürme eğilimi göstermektedirler.

Ebeveyn Kabul Red kuramında, olumsuz dünya görüşü konusunda kabul edilmenin olumlu sonuçlarından değil reddedilmenin olumsuz sonuçlarından bahsedilmektedir.

I.2.2.EKAR'ın Başa Çıkma Kuramı

Ebeveyn Kabul Red Kuramı ebeveynleri tarafından reddilme ile ruhsal sağlık arasındaki ilişkiyi açıklamaya çalışmaktadır. Bireysel farklılıkları da dikkate alan bu kuramda, çocukların ruhsal sağlıklarıyla yaşadıkları reddedilmenin sıklığı, süresi ve yoğunluğuyla ilgili olduğu söylenmektedir. Kültürlerarası yapılan çalışmalarda, çocuk ve ergenlerle çalışılmış ve %80'inin kuramın kişilikle ilgili bakış açısıyla uyumlu cevaplar verdikleri saptanmıştır. Ebeveynleri tarafından reddedilmiş bireylerden ruh sağlıkları zarar görmemiş olanlar da “sorunlu” bireyler olarak görülmektedirler. Bireyler, ebeveyn reddi dışında başka sebeplerden ötürü de psikolojik rahatsızlıklar gösterebileceklerinden EKAR kuramının araştırmacıları bu kişiler üzerinde yeterince çalışma yapmamışlardır (Eryavuz, 2006). Başa çıkma kuramı, yüksek düzeyde reddedici ebeveynler tarafından büyütülen bireylerin, genel ruhsal sağlıkları iyi olanlara “duygusal baş ediciler” olarak tanımlanmaktadır. Yüksek düzeyde red yaşamış ancak mesleklerinde ve yaptıkları işlerde çok başarılı olanlar ise “araçsal baş ediciler” olarak tanımlanmaktadır. “Duygusal baş ediciler”, reddedilmiş olmanın yıkıcı etkileri ile baş edebilen kişilerdir. Duygusal açıdan gayet sağlıklı ve işlerini rahatlıkla halledebilen bireylerdir (Arslan, 2010).

Baş etme mekanizmaları, Ebeveyn Kabul Red Kuramının en az çalışılmış alanıdır. Algılanan red yaşayıp diğer bireylere göre daha fazla baş etme becerileri göstermeleri, kullandıkları mekanizmalar ve süreçler hakkında halen güvenilir bilgiler elde edilmemiştir. Baş etme mekanizmalarını anlamak için, kişinin kendisi (self), diğerleri(others) ve bağlam(context) ele alınarak incelenmesi gerekmektedir (Arslan, 2010). Reddedilmiş çocukların, red ile başa

etme ihtimali, sıcak, destekleyici ve başka bir “bakım veren” kişi veya “diğer önemli kişi” ile artacaktır (Arslan, 2010).

Çocukluk döneminde yüksek düzeyde reddedilmiş bireyler, eğer olumlu yaşantı geliştirirlerse çocukluk dönemine kıyasla daha fazla psikolojik uyum geliştirebilmektedirler. Örneğin, başarılı bir psikoterapi, olumlu iş deneyimleri, olumlu evlilik yaşantısı gibi doyum veren süreçler, psikolojik uyumu arttırabileceği söylenebilmektedir. Ancak her ne kadar uyumları artsa da, çocukluk döneminde kabul gören bireyler kadar iyi hissetmeyeceklerdir. Ek olarak, çocukluk döneminde yaşanan reddin duygusal sonuçları bir sonraki nesle aktarılmaktadır (Arslan, 2010).

I.2.2.EKAR Kuramının Sosyokültürel Sistemler Modeli

EKAR kuramı, kültürlerarası çalışmalara dayanmaktadır. Bini aşkın ampirik araştırma ve bu bulguları anlaşılır bir zeminde kurama oturtmaktadır. Ebeveyn tarafından kabul yada reddi tüm gelişimsel süreçler açısından ele almaktadır. EKAR, ebeveyn tarafından reddedilmeyi evrensel nedenlerle açıklamaya çalışmaktadır.

Pek çok toplumda, ebeveynler çocuklarına sıcaklık ve sevgi gösterirler. Ancak, toplumların %25’i çocuklarına karşı ılımlı düzeyden yüksek düzeye red gösterebilmektedirler. Toplumlar arası farklılıklar olduğu gibi toplum içinde de farklılıklar gözlenebilmektedir. Ancak, bu durumları kolayca açıklayabilmek mümkün değildir. Ancak bazı değişkenlerin ebeveyn reddini açıklayabildiği görülmüştür. Temel duygusal ilişkiler ve sosyal destek alanlarında yoksunluk yaşanması ebeveynlerin çocuklarını reddetmelerine sebep olabilmektedir. Maddi açıdan sıkıntı yaşayan, sosyal ve duygusal destekten uzak kalan ebeveynler, çocuklarından sevgi ve sıcaklıklarını daha az gösterebilme riski taşımaktadırlar.

Ancak, maddi yoksunluklar, tek başına red ile ilişkili değildir. Maddi yoksunluklar ve duygusal yoksunlar bir araya gelince red konusunda riski arttırmaktadır (Arslan, 2006).

Rohner, kuramını geliştirildiği ilk yıllardan itibaren, ampirik çalışmalar ve bulgularla desteklemeyi ve kuramın evrenselliğini amaç edinmiştir (Arslan, 2010).

I.3. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Ebeveyn Kabul Red/Kontrol Ölçeği'nin alt boyutları sıcaklık sevgi, saldırganlık-kin, ilgisizlik-ihmal, ayrıştırılmamış red ve kontroldür. Aile Değerlendirme Ölçeği'nin alt boyutları ise problem çözme, iletişim, roller, duygusal tepki, gereken ilgiyi gösterebilme, davranış kontrolü ve genel işlevler'dir. Bu bölümde yurt içinde ve yurt dışında Aile Değerlendirme Ölçeği ve EKRÖ/K ölçeklerinin alt boyutlarını konu alan araştırmalara yer verilmiştir.

Gessel ve Harrop (1991) ebeveynlerin sözel saldırganlığı ile çocukların psikososyal problemleri üzerine araştırma yapmıştır. Sözel saldırganlığın fiziksel saldırganlıktan daha büyük negatif etkileri olduğunu ortaya koymaktadır (Akt.,Vissing ve Strauss, 1991).Bu çalışmada, ebeveynleri tarafından sözel saldırganlık gören çocukların fiziksel saldırganlık görenlerden daha fazla saldırganlık ve kişilerarası problemleri yaşadığı bulunmuştur. Bir diğer bulgu ise, hem sözel hem de fiziksel tacize uğrayan çocuklar agresyon, suçluluk ve kişilerarası problemler yaşama olasılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Çocuklarına vurmayan ancak sözel saldırganlık gösteren ebeveynlerin, çocuklarına vuran ebeveynlere göre, çocuklarında .65 daha fazla yüksek saldırgan davranışlar gözlemlendiği bulgusuna varılmıştır. Fiziksel şiddeti uç boyutta gösteren ebeveynlerin çocuklarının çok saldırgan olma riski .85tir. Bu da %31 artışa denk gelmektedir. Sözel saldırganlığın yüksek olarak maruz kalan çocukların suç davranışı göstermesi .18'den .52'ye yani %88.9a kadar artış gösterdiği bulunmuştur (Vissing ve Strauss, 1991).

Yıldız ve Erci (2011) yaptıkları çalışmada, adölesan dönemde cinsiyetler arasında anne baba tutumlarını algılama üzerinde anlamlı olarak farklılık olduğu bulunmuştur. Erkek adölesanların ebeveynlerin tutumlarını demokratik, otoriter ve ilgisiz olarak tanımlamaları kız adölesanlara göre daha fazla olduğu belirtilmiştir. Bunda Türk aile yapısının etkili olabileceği görüşü sunulmuştur. Ayrıca babanın eğitim düzeyi arttıkça ebeveyn tutumlarının demokratik algılama puanlarının arttığı görülmüştür.

Erzurum’da yapılan bir araştırmada, 328 lise son sınıf öğrencisi ile çalışılmıştır. Otoriter ve ilgisiz ebeveyn tutumları ile adölesanların saldırgan davranışları arasında ilişki bulunmuştur. Algılanan bazı ebeveyn tutumlarında, adölesanlık döneminde yaşanan duygusal ve davranış problemlerinin etkili olduğu belirtilmiştir. Sürekli olarak davranışlarının kontrol edilen ve otoriter tutum sergilenen adölesanların ebeveynlerinin yanında olmadığı kendi davranışlarını kontrol etmede güçlük çekececeği inancı taşımaktadır. Demokratik ebeveyn tutumları çocukların problem çözme becerilerinin daha gelişmiş ve saldırganlığa daha az eğilim gösterebilmektedirler ve ayrıca olumlu davranışlar gösterebilmektedirler. Demokratik aile ortamı içersinde yetişen bireylerin kendini ifade etme, problem çözme becerileri geliştirebilmektedirler. Bu sebeplerden dolayı, demokratik ebeveyn tutumları ile saldırganlık arasında negatif bir ilişki öte yandan otoriter ve ilgisiz ebeveyn tutumu ile saldırganlık arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur (Hatunoğlu, 1996).

Barber (1996), ebeveynlerin çocukları üzerindeki psikolojik kontrolü üzerine çalışmıştır. Psikolojik kontrolü çocukların psikolojik ve emosyonel deneyim ve ifadeleri olarak ele alınmıştır. Hem boylamsal ve hem kesitsel analizler, psikolojik kontrolün özellikle önadölesan ve adölesan dönemde psikolojik kontrol, gençliğin içsel problemleri (depresyon) ve dışa vurulan problemleri (suç) tutarlı olarak öngörmektedir.

Rohner ve Pettengil (1985), Koreli lise öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada, kızların ($M = 8.82$) babalarını erkeklere ($M = 9.76$), $t(117) = 2.19$, $p = .03$. göre özerkliği biraz daha az izin verici olarak algıladıkları bulunmuştur. Bu bulgu araştırmalarında, cinsiyet farkına dair tek bulgu olduğunu belirtmişlerdir. Bir diğer büyük bulgu ise, Koreli adölesanların ebeveyn kontrol algıları artarken, aynı zamanda ebeveyn sıcaklık algıları da arttığı görülmüştür. Bu hem anne ($r = .34$, $p < .0001$) hem de baba ($r = .41$, $p < .0001$) için de geçerlidir. Sıcaklık ve kontrol ilişkisini güçlü olduğu görülmüştür. Tüm ebeveyn kontrol algısı, algılanan ilgisizlik ihmal ile anlamlı ancak negatif olarak korelasyon göstermektedir (anneler: $r = -.28$, $p < .002$; babalar: $r = -.33$, $p < .0003$). Bu yüzden, Korede, katı olarak algılanan ebeveynler, daha izin verici ebeveynlere göre daha az ihmal eden ve ilgisiz olarak algılanmaktadır. Ancak, her ne kadar kontrol eden ebeveynler olarak raporlanan anneler sıcaklıkta yüksek ihmalde düşük olarak görülse de, katı annelik kontrolü Koreli gençler tarafından biraz da saldırganca düşmanlık ($r = .20$, $p < .02$) olarak da görülmektedir.

Magaro ve Weisz (2006), ebeveyn kontrolü ve reddinin gençlik depresyonu ile olan ilişkisi üzerine yaptıkları çalışmada, hangi boyutunun da daha etkili olduğu sorusuna yanıt aramışlardır. Algılanan ebeveyn reddinin depresif belirtilerle güçlü ilişkisi olduğunu bulmuşlardır. Algılanan kontrolün gerçekte kuvvetli bir şekilde cinsiyet ve yaş gruplarında dolaylı olarak ilişkisinin olduğunu belirtmişlerdir. Algılanan ebeveyn reddi ve depresif semptomlar arasında yüksek anlamlılık bulunmuştur.

Campo ve Rohner(1992), madde bağımlılığı, psikolojik uyum ve algılanan ebeveyn kabul red arasındaki ilişkiyi incelemek üzere yaptıkları araştırmada, maddeyi kötüye kullanımının etiyolojisinde psikolojik uyumsuzluk, algılanan red, aile işlevsizliğinin uzun dönem etkileşimsel etkilerinde, gelişimsel perspektif odağının önemini göstermektedir. Algılan red, nefret edici/tiksindirici kişilik ve davranış özellikleri dizisinin oluşumunu ateşleme eğilimindedir. Bu durum da, alingan bir ebeveyn için bir sonraki reddavranışını

tetikleyebilmektedir. Son olarak da, algılanan red ile başa çıkmaya çalışan bir çocuk olası bir çözüm olarak bir sonraki davranışı madde kullanımı olabilmektedir. Bu nedenle, gençler için özellikle red duygusunun yarattığı örselenmenin sosyal duygusal gelişimsel sonuçlarını önleme ve tedavi yöntemlerinin uygulanmasının önemi göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Önal, Ögel ve Eke, 2011 (2011), dikkat eksikliği ve hiperaktivite belirtileri olan ergenlerde madde kullanımı ve aile özellikleri üzerine araştırma yapmışlardır. Bu araştırmanın bulgularına göre, eve geldiği saat ve evdeki kuralların belli olmayan ev ortamında olan DEHB’li çocukların madde kullanım riski daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca, yapılan diğer araştırmalar, DEHB belirtileri taşıyan çocukların annelerinin ise daha sert disiplin yöntemleri uygulandığını göstermektedir. Bir diğer durum ise, hiperaktivite ile aile içi bozukluklar arasındaki ilişki net olarak açıklanamamaktadır. DEHB belirtileri olan çocukla zamanının büyük kısmını ayıran annelerde depresyon, huzursuzluk bulguları gözlenmekte ve öfke, utanç, suçluluk gibi duygulara da rastlanmaktadır. Yapılan bazı çalışmalarda da, stres düzeyi yüksek olan ebeveynlerin daha fazla cezalandırma eğilimi gösterdikleri ve bunun sonucunda ise çocuklarda daha çok yıkıcı davranışlar gözlemlendiği bulgularına varılmıştır. Ayrıca, sorumluluk sahibi ebeveynler, çocuklarına sıcak ve kabul eden tutumlar sergileme, çocuğun isteklerine ilgi gösterme, tutarlı ve hassas davranışlar gösterme davranışları gösterdiklerini işaret etmektedir. (Akt., Önal, Ögel ve Eke, 2011).

Ertuğrul ve Toros (2010), dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan ergenlerin algıladıkları ebeveyn tutumu ve ebeveynlerin uyumları arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmalarında, DEHB tanısı almış 11-18 yaş grubu ile çalışılmıştır. Bu ergenlerin, algıladıkları ebeveyn tutumları ile ebeveyn uyumları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Otoriter yada izin verici ihmalkar olarak algılanan ebeveynlerin ebeveyn uyumlarının daha düşük olduğu sonucu elde edilmiştir. Öte yandan, algılan izin verici-

hoşgörüli ebeveyn tutumları olan ebeveynlerin evlilik uyumlarının ise daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Hiperaktivite belirtileri gösteren çocukların ebeveynlerinin daha az sevecen ve daha çok kontrolcü oldukları veya normal çocukların ebeveynlerinden daha fazla ihmalkar bir tutum gösterdiklerine işaret edilmektedir. (Akt., Ertuğrul ve Toros, 2010).

Hsu (1998), aile özellikleri ve iletişim anlayışları arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Yaptığı bu çalışmanın sonuçlarına göre, ebeveyn kabul red, aile bağıllığı, ifade edicilik, bağımsızlık, çatışma ve iletişim örüntüleri iletişim anlayışları ile anlamlı bir şekilde ilişkili bulunmuştur. Bu araştırma ebeveynlerin cesaret verici konuşmalarının iletişim anlayışları ile doğrudan ilişkili olduğunu göstermiştir. Diğeri araştırmalardaki sonuçlara benzer sonuçlar elde edilmiştir (Akt.,Hsu, 1998). Ancak, bu çalışmada, sadece ebeveyn cesaretlendirmesi değıil aynı zamanda pekiştirme örüntüleri de iletişim anlayışıyla anlamlı olarak ilişkili olduğuna işaret etmektedir. Buna ek olarak, bu çalışmada, kadınların iletişim anlayışı pek çok değıışkenle anlamlı olarak ilişkili ve erkeklerin iletişim anlayışı ise konformite oryantasyonu ile anlamlı olarak ilişkili olduğu sonucu bulunmuştur. Bu bulgu, kızların erkeklere göre ebeveyn çocuk ilişkilerinde daha bağımlı ve etkilenmiş olabilecekleri ile açıklanabilir (Akt.,Hsu, 1998).

I.4.Çalışmanın Amacı ve Önemi

Ebeveyn Kabul Red Kuramı, öncelik olarak ebeveyn sevgisi, sevginin ifade edilişi, etkisi ve temelleri üzerine odaklanmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri ve dünya çapında yaklaşık 2000'i aşkın deneysel çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalar, dünyadaki her çocuk ebeveyn yada başka bağlanma figürlerinden sevgi ve kabul görme ihtiyacı taşımaktadır. Bu ihtiyaç karşılanmadığı zaman, psikolojik uyum sorunları göstermektedir. Bu durum, cinsiyet, kültür, yaş ve etnik köken farklılığı göstermeksizin gerçekteşmektedir. Bu sebeple, çocukların bulunduğu aile ortamında ebeveynlerin çocuklarına olan tutumları ve çocuğın algısı bu doğrultuda önem arz etmektedir (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2005).

Bu çalışmanın temel amacı, aile ortamı ile çocuğun ebeveynleri tarafından kabul yadared algısı arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. Araştırmada, aile ortamının ölümü için Aile Değerlendirme öleği, algılanan ebeveyn kabul reddi ölümü için Ebeveyn Kabul Red /Kontrol Kısa Formu kullanılmıştır. AD'nün her bir alt boyutunun EKRÖ/K'nın alt boyutlarını yordayıpyordamadığı ve ayrıca EKRÖ/K'nın her bir al boyutunun AD'nün alt boyutlarını yordayıp yormadığı araştırılmıştır. Bu çalışmayla, ülkemizdeki literatüre katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

II. BÖLÜM

YÖNTEM

II.1. Katılımcılar

Araştırmanın örneklemini Kırklareli Merkez İlçesinin Remzi Yapıcı Anadolu Öğretmen Lisesi 9. ve 10. Sınıf öğrencilerinden 111 kişiden oluşmaktadır. Çalışmaya katılmak gönüllük esasına dayanmaktadır. Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği (EKRÖ/K) ve Aile Değerlendirme Ölçeği'ni uygulayabilmek için minimum 14 yaş grubuna uygulanmıştır. Bununla birlikte çalışmada 9 ve 10. Sınıf öğrencilerinden oluşan örnekleme üst yaş 16'dır. Araştırmanın örneklemine baktığımızda katılımcıların 68'i kadın 43'ü erkektir.

II. 2. Veri toplama araçları

Bireysel Bilgi Formu. Katılımcılara, araştırmanın amacı içeriğini katılmanın gönüllülük ilkelerine bağlı olduğunu ve verilen cevapların tamamen gizli tutulacağı bilgisi verilmiştir. Bu formda, katılımcının yaşı ve cinsiyeti bilgileri alınmıştır.

Aile Değerlendirme Ölçeği (FamilyAssessment Device). Aile Değerlendirme Ölçeği, ABD'de Brown Üniversitesi ve Butter Hastanesi tarafından Aile Araştırma Programı çerçevesinde geliştirilmiştir. Ailenin işlevlerini yerine getirip getiremediğini belirleyen bir ölçektir. 7 alt ölçekten oluşan ölçü aracındaki soruların bazıları sağlıklı aile işlevlerini tanımlamaktadır. Ölçek puanları 1-4 arası değişmektedir. 1(sağlıklı)'dan 4 (sağsız)'a

doğrudur. 2'nin üzerindeki puan ortalamaları aile işlevlerinde sağlıksızlık belirtmektedir(Bulut, 1990).7 alt ölçeğin operasyonel tanımları aşağıdaki gibidir.

1.Problem çözme: Bu boyut ailenin maddi manevi problemlerini çözme becerileri olup olmadığı ölçülmek istenir. Ölçekteki 2,12, 24,38, 50 ve 60. maddeler bu boyutu araştırır.

2.İletişim: İletişim boyutunda ailenin etkili bir iletişim becerileri olup olmadığı ölçülmek istenir. 3,14, 18, 22, 29, 35, 43, 52 ve 59. numaralı maddeler bu boyutu araştırır.

3. Roller: Bu boyut ile ailedeki sorumluluklar, görev dağılımı ve görevlerin yerine getirilip getirilmediği ölçülmek istenir. 4, 8, 10, 15, 23, 30, 34, 40, 45, 53 ve 58 numaralı maddeler bu boyutu araştırır.

4. Duygusal tepki verebilme: Eğer aile işlevini yerine getirebiliyorsa her türlü duyguyu sözle veya hareketlerle ifade edebilmeleri beklenir. Bu boyut ile ilgili maddeler; 9, 19, 28, 39, 49 ve 59 numaralı maddelerdir.

5.Gereken ilgiyi gösterme: Bu boyuta ait maddeler aile üyelerinin ilgi, bakım ve sevgiyi ne düzeyde gösterdiğini ölçer. 5, 13, 25, 33, 37, 42 ve 54. maddeler bu boyutu araştırır.

6. Davranış Kontrolü: Disiplin sağlama biçimini ve kontrolü değerlendiren bu boyut ile ilgili maddeler 7, 17, 20, 27, 32, 44, 47, 48, ve 55'tir.

7. Genel fonksiyonlar: 6 boyutu da kapsayacak şekilde bilgi toplamayı amaçlar. 1, 6, 11, 16, 21, 26, 31, 36, 41, 46, 51 ve 56. maddeler bu boyutu araştırır.

Aile Değerlendirme Ölçeği'nde 1'den 4'e kadar puan verilmekte, sorular hem olumlu hem olumsuz yönde örneğin hiç katılmıyorum bazen 1 bazen 4 puan alabilmektedir. Her boyut için bireyi toplam puanı soru sayısına bölünerek ortalama puan elde edilir. Aile puanları ise alt

ölçeklerin ortalaması alınarak bulunur, ölçeğin Türkiye’deki geçerlik ve güvenirlik çalışması Işıl Bulut tarafından (1990) yapılmıştır. (Bulut, 1993).

Çocuk / Ergen EKRÖ Kontrol Ölçeği Kısa Formu. Ebeveyn Kabul Red Ölçeği (EKRÖ) algılanan ebeveyn kabul reddinin değerlendirilmesi amacıyla 1978 yılında Rohner ve arkadaşları tarafından hazırlanmıştır. 1978 yılında Rohner, ölçeğe algılanan kabul reddin yanı sıra “ebeveyn kontrolü”nü de ikinci boyut olarak eklemiştir. On üç maddeden oluşan Kontrol ölçeğinin eklenmesiyle Ebeveyn Kabul Red Ölçeği (EKRÖ), “Ebeveyn Kabul Red/Kontrol (EKRÖ/K) olarak isimlendirilmiştir. Kontrol alt ölçeği çocuğun ebeveynin çocuğun ebeveynin kontrolüne yönelik algılarını ölçme amacıyla geliştirilmiştir. Rohner, ‘kontrol’ boyutunu, bir ucunda düşük ebeveyn kontrolü (izin vericilik-örneğin “Canım ne isterse yapmama izin verir”), diğer ucunda ise katı ebeveyn kontrolü (kısıtlayıcılık- örneğin, “Yaptığım, her şeyi kontrol etmek ister”) olan bir uzantıda kavramsallaştırılmıştır.

Bu çalışmada, EKRÖ/K Kısa formu ile çalışılmıştır. Anne Baba formları kullanılmıştır. 29 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarının ilgili maddeleri aşağıdaki gibidir.

1. Sıcaklık/Sevgi boyutu : 1-4-11-15-21-23-27-29 maddelerini kapsar.
2. Saldırganlık/kin boyutu : 5-8-12-17-22-24 maddelerini kapsar.
3. Ilgisizlik/ihtimal boyutu : 2-28-9-13-16-18 maddelerini kapsar.
4. Ayrıştırılmamış redboyutu : 6-10-19-25 maddelerini kapsar.
5. Kontrol boyutu: 3-7-14-20-26 maddelerini kapsar

16 ve 20 maddeleri ters madde olarak hesaplanır.

II. 3. İşlem

Bilgi Formu, Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ), Ebeveyn Kabul Red Çocuk ve Ergen Kısa Formu (EKRÖ/K) (Anne –Baba formları)Remzi Yapıcı Anadolu Lisesi 10. ve 11. Sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Bilgi formu tüm öğrencilere ilk sırada uygulanırken, örneklemin yarısına önce EKRÖ/K Çocuk Ergen Kısa Anne-Baba Formları sonra ADÖ verilirken diğer yarısında önce ADÖ daha sonra uygulanmıştır. Her ölçekte yönerge vardır. Bunun yanı sıra yönerge sözlü olarak da ifade edilmiştir. Veri toplama işlemi 2015 Mart ayında gerçekleşmiştir.

Bu çalışmada ADÖ'nün her bir alt boyutunun EKRÖ/K'nın alt boyutlarını yordayıp yordamadığı ve ayrıca EKRÖ/K'nın her bir al boyutunun ADÖ'nün alt boyutlarını yordayıp yormadığı Stepwise analizi ile araştırılmıştır

III. BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmada elde edilen veriler, “SPSS 16.0for Windows” ile analiz edilmiştir. Analizlere başlamadan önce boş (missing) değer olup olmadığı kontrol edilmiştir.

III.1. Çoklu Regresyon Analizi

Ebeveyn Kabul Red Kontrol Ölçeğinin Sıcaklık- Sevgi, Saldırganlık-Kin, İlgisizlik-İhmal, Ayrıştırılmamış Red ve Kontrol boyutları ile Aile Değerlendirme Ölçeğinin Problem Çözme, İletişim, Roller, Duygusal Tepki Verebilme, Gereken İlgiyi Gösterebilme, Davranış Kontrolü ve Genel İşlevler boyutları ele alındı. EKRÖ/K’nın her bir alt boyutunun ADÖ’nün alt boyutlarını ve ADÖ’nün her bir alt boyutunun EKRÖ/K’nın alt boyutlarını yordayıp yordadığı analiz edildi. Kız ve erkek öğrenciler için ayrı ayrı yapıldı. Bağımsız değişkenlerin stepwise girişini kullanan çoklu regresyon analizi yapıldı.

III.1.1 EKRÖ/K Anne Sıcaklık (AS) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi

EKRÖ/K Anne Sıcaklık (ASS) boyutunu yordayan değişkenleri belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. ADÖ alt boyutları Problem Çözme, İletişim, Roller, Duygusal Tepki Verebilme, Gereken İlgiyi Gösterebilme, Davranış Kontrolü ve Genel İşlevler boyutları yordayıcı değişkenler olarak analize girmiştir.

Stepwise girişe göre erkek katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÇ), Anne Sıcaklık Sevgi (ASS)i’yi yordamıştır. Problem Çözme’nin düşük oluşu, Anne Sıcaklık Sevgi (ASS)’nin yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken Anne Sıcaklık Sevgi (ASS)de toplam varyansın %34’ünü açıklamaktadır.

Erkek katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ Duygusal Tepki Verebilme (DTV), EKRÖ/K Anne Sıcaklık Sevgi (ASS) boyutunu yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ Duygusal Tepki Verebilme (DTV) boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Anne Sıcaklık Sevgi boyutunun yüksekliği ile ilişkilidir. Bu değişken Anne Sıcaklık Sevgi boyutunda toplam varyansın % 42'sini açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme, EKRÖ/K Anne Sıcaklık Sevgi (ASS)i'yi yordamıştır. ADÖ Problem Çözme boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Anne Sıcaklık Sevgi boyutunun yüksekliği ile ilişkilidir. Bu değişken Anne Sıcaklık Sevgi boyutunda toplam varyansın % 37'sini açıklamaktadır.

Tablo 1.1. Stepwise Girişe Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Anne Sıcaklık Sevgi Boyutunun anlamlı yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>	
	<i>R</i>	<i>Square</i>				
PÇ	.54	.34	-.8	.54	4.6	14.1
DTV	.7	.42	-.8	.51	4.2	12.41

**p<0.01

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ İletişim (İ), EKRÖ/K Anne Sıcaklık Sevgi (ASS)i'yi yordamıştır. . ADÖ Problem Çözme ve ADÖ İletişim boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Anne Sıcaklık Sevgi boyutunun yüksekliği ile ilişkilidir. Bu değişken Anne Sıcaklık Sevgi boyutunda toplam varyansın % 51'sini açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme(PC), ADÖ İletişim (İ)ve ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV), Anne Sıcaklık Sevgi (ASS)i'yi yordamıştır. . ADÖ Problem Çözme, ADÖ İletişim ve ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV) boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Anne Sıcaklık Sevgi boyutunun yüksekliği ile ilişkilidir. Bu değişken Anne Sıcaklık Sevgi boyutunda toplam varyansın % 61'sini açıklamaktadır.

Tablo 1.2. Stepwise Girişe Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Anne Sıcaklık Sevgi Boyutunun anlamlı yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>	
	<i>R</i>	<i>Square</i>				
PC	.6	.37	.8	.6	4.5	34.5
İ	.7	.51	.42	.41	4.2	25.5
DTV	.8	.61	.7	.6	4.2	24.4

**p<0.01

III.2 EKRÖ/K Anne Saldırganlık Kin (ASK) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi

EKRÖ/K Anne Saldırganlık-Kin (ASK) boyutunu yordayan değişkenleri belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. ADÖ alt boyutları Problem Çözme, İletişim, Roller, Duygusal Tepki Verebilme, Gereken İlgiyi Gösterebilme, Davranış Kontrolü ve Genel İşlevler boyutları yordayıcı değişkenler olarak analize girmiştir.

Stepwise girişe göre erkek katılımcılarda, Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ)'nin hiçbir boyutu EKRÖ/K Anne Saldırganlık-Kin boyutunu yormada istatistiksel anlamlılığa ulaşmadığı görülmüştür.

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme, EKRÖ/K Anne Saldırganlık- Kin (SK)'yı yordamıştır. ADÖ Problem Çözme boyutunun düşük oluşu, Anne Saldırganlık-Kin (ASK)'nın yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Anne Saldırganlık- Kin (SK)'de toplam varyansın % 24'ünü açıklamaktadır

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÖ) ve ADÖ İletişim, EKRÖ/K Anne Saldırganlık- Kin (SK)'yı yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÖ) ve ADÖ İletişim boyutunun düşük oluşu, Anne Saldırganlık-Kin (ASK)'nın yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Anne Saldırganlık- Kin (SK)'de toplam varyansın % 05'ünü açıklamaktadır.

Tablo 1.3. Stepwise Girişe Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Anne Saldırganlık- Kin (SK) Boyutunun Anlamlı Yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>
	<i>R</i>	<i>Square</i>			
PÇ	.5	.24	-.45	-.5	3.42
19.34					
İ	.6	.25	-.23	-.33	3.31
12.75					
R	.61	.26	-.31	-.4	3.18
11.26					
DTV	.61	.27	-.31	-.4	3.18
11.26					

**p<0.01

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ) ve ADÖ Roller (R), EKRÖ/K Anne Saldırganlık- Kin (SK)'yı yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ) ve ADÖ Roller boyutunun düşük oluşu, Anne Saldırganlık-Kin (ASK)'nın yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Anne Saldırganlık- Kin (SK)'de toplam varyansın % 26'sını açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ) ve ADÖ Roller (R) ve ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV), EKRÖ/K Anne Saldırganlık- Kin (SK)'yı yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ) ve ADÖ Roller (R) ve ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV) boyutunun düşük oluşu, Anne Saldırganlık-Kin (ASK)'nın yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Anne Saldırganlık- Kin (SK)'de toplam varyansın % 27'sini açıklamaktadır.

III.1.3 EKRÖ/K Anne İlgisizlik İhmal (İİ) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi

EKRÖ/K Anne İlgisizlik İhmal (İİ) boyutunu yordayan değişkenleri belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. ADÖ alt boyutları Problem Çözme, İletişim, Roller, Duygusal Tepki Verebilme, Gereken İlgiyi Gösterebilme, Davranış Kontrolü ve Genel İşlevler boyutları yordayıcı değişkenler olarak analize girmiştir.

Stepwise girişe göre, erkek katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ), Anne İlgisizlik İhmal boyutunu yordamıştır. Problem Çözme (PÇ)'nin düşük oluşu, Anne Sıcaklık Sevgi (ASS)'nin yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken Anne Sıcaklık Sevgi (ASS)'de toplam varyansın %2'sini açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre, erkek katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ Roller, Anne İlgisizlik İhmal boyutunu yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ Roller'in

düşük oluşu, Anne İlgisizlik İhmal (İİ)'nin yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken Anne İlgisizlik İhmal (İİ)'de toplam varyansın %21'ini açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre, erkek katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ Roller ve ADÖ Davranış Kontrol(DK), Anne İlgisizlik İhmal boyutunu yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ Roller ve ADÖ Davranış Kontrol(DK)'ün düşük oluşu, Anne İlgisizlik İhmal (İİ)'nin yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken Anne İlgisizlik İhmal (İİ)'de toplam varyansın %61'ini açıklamaktadır.

Tablo 1.4. Stepwise Girişe Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Anne İlgisizlik İhmal (İİ) Boyutunun Anlamlı Yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>	
	<i>R</i>	<i>Square</i>				
PÇ	.5	.2	-.43	.46	3.08	9.77
R	.63	.21	-.43	.61	2.73	11.64
DK	.74	.61	-.48	.43	2.41	13.6

**p<0.01

Stepwise girişe göre, kadın katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ), Anne İlgisizlik İhmal boyutunu yordamıştır. Problem Çözme (PÇ)'nin düşük oluşu, Anne Sıcaklık Sevgi (ASS)'nin yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken Anne Sıcaklık Sevgi (ASS)'de toplam varyansın %27'sini açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre, kadın katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ İletişim (İ), Anne İlgisizlik İhmal boyutunu yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ İletişim (İ)'in düşük oluşu, Anne İlgisizlik İhmal (İİ)'nin yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken Anne İlgisizlik İhmal (İİ)'de toplam varyansın %31'ini açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre, kadın katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ İletişim ve ADÖ Duygusal Tepki Verebilme (DTV), Anne İlgisizlik İhmal boyutunu yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ İletişim ve ADÖ Duygusal Tepki Verebilme (DTV)'nin düşük oluşu, Anne İlgisizlik İhmal (İİ)'nin yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken Anne İlgisizlik İhmal (İİ)'de toplam varyansın %61'ini açıklamaktadır.

Tablo 1.5. Stepwise Girişe Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Anne İlgisizlik İhmal (İİ) Boyutunun Anlamlı Yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>
	<i>R</i>	<i>Square</i>			
PÇ	.5	.27	-.43	.46	3.08
					9.77
İ	.63	.31	-.43	.61	2.73
					11.64
DTV	.74	.61	-.48	.43	2.41
					13.6

**p<0.01

III.1.4 EKRÖ/K Anne Ayırıştırılmamış Red (AR) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi

EKRÖ/K Anne Ayırıştırılmamış Red (AR) boyutunu yordayan değişkenleri belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. ADÖ alt boyutları Problem Çözme, İletişim, Roller, Duygusal Tepki Verebilme, Gereken İlgiyi Gösterebilme, Davranış Kontrolü ve Genel İşlevler boyutları yordayıcı değişkenler olarak analize girmiştir.

Stepwise girişe göre erkek katılımcılarda ADÖ Roller (R), Anne Ayırıştırılmamış Red (AR)'i yordamıştır. ADÖ Roller(R)'nin düşük oluşu, Anne Ayırıştırılmamış Red (AR)'in yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken Anne Ayırıştırılmamış Red (AR) de toplam varyansın %13'ünü açıklamaktadır.

Tablo 1.6. Stepwise Girişe Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Anne Ayırıştırılmamış Red (AR) Boyutunun anlamlı yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>	
	<i>R</i>	<i>Square</i>				
R	.36	.13	-.17	- .36	.22	5.72

*p<0.05

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme, EKRÖ/K Anne Ayırıştırılmamış Red (AR)'i yordamıştır. ADÖ Problem Çözme boyutunun düşük oluşu, Anne Ayırıştırılmamış Red (AR)'in yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Anne Ayırıştırılmamış Red (AR) 'de toplam varyansın % 21'ünü açıklamaktadır

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÖ) ve ADÖ İletişim, EKRÖ/K Anne Ayırıştırılmamış Red (AR) 'i yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÖ) ve ADÖ İletişim boyutunun düşük oluşu, Anne Ayırıştırılmamış Red (AR)'in yüksek oluşuyla ilişkilidir.

Bu değişken EKRÖ/K Anne Ayırıştırılmamış Red (AR) ‘de toplam varyansın % 32’sini açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ) ve ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV), EKRÖ/K Ayırıştırılmamış Red (AR) ‘i yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ) ve ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV)boyutunun düşük oluşu, Anne Ayırıştırılmamış Red (AR)in yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Anne Ayırıştırılmamış Red (AR)de toplam varyansın %44 ’ünü açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ), ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV) ve ADÖ Genel İşlevler (gi), EKRÖ/K Anne Ayırıştırılmamış Red (AR) ‘i yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ) , ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV) ve ADÖ Genel İşlevler (Gİ) boyutunun düşük oluşu, Anne Ayırıştırılmamış Red (AR)’nın yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Anne Ayırıştırılmamış Red (AR) ‘de toplam varyansın % 55’ini açıklamaktadır.

Tablo 1.7. Stepwise Giriş GÖre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Anne Ayırıştırılmamış Red (AR) Boyutunun anlamlı yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>	
	<i>R</i>	<i>Square</i>				
PÇ	.46	.21	-.25	.46	2.05	16.50
İ	.57	.32	-.18	.43	1.92	13.92
DTV	.66	.44	-.31	.61	1.76	15.20

Gİ	.73	.07	.55	.68	1.63	16.00
----	-----	-----	-----	-----	------	-------

**p<0.01

III.1.5 EKRÖ/K Anne Kontrol (K) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi

EKRÖ/K Anne Kontrol (K) boyutunu yordayan değişkenleri belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. ADÖ alt boyutları Problem Çözme, İletişim, Roller, Duygusal Tepki Verebilme, Gereken İlgiyi Gösterebilme, Davranış Kontrolü ve Genel İşlevler boyutları yordayıcı değişkenler olarak analize girmiştir.

Stepwise girişe göre erkek katılımcılarda, Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ)'nin hiçbir boyutu EKRÖ/K Anne Kontrol (K) boyutunu yormada istatistiksel anlamlılığa ulaşmadığı görülmüştür.

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ İletişim (İ), EKRÖ/K Anne Kontrol (K)'yiyordamıştır. ADÖ İletişim (İ) boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Anne Kontrol (K)'nin yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Anne Kontrol (K) 'de toplam varyansın % 12'sini açıklamaktadır.

Tablo 1.8. Stepwise Girişe Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Anne Kontrol (K) Boyutunun anlamlı yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>
	<i>R</i>	<i>Square</i>			

$\bar{I}$	.34	.12	-.19	.35	2.92	8.14
-----------	-----	-----	------	-----	------	------

**p<0.01

III.1.6 EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi (AS) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi

EKRÖ/K Baba Sıcaklık (ASS) boyutunu yordayan değişkenleri belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. ADÖ alt boyutları Problem Çözme, İletişim, Roller, Duygusal Tepki Verebilme, Gereken İlgiyi Gösterebilme, Davranış Kontrolü ve Genel İşlevler boyutları yordayıcı değişkenler olarak analize girdi.

Stepwise girişe göre erkek katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÇ), Baba Sıcaklık Sevgi (ASS)i'yi yordamıştır. Problem Çözme'nin düşük oluşu, Baba Sıcaklık Sevgi (ASS)'nin yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken Anne Sıcaklık Sevgi (ASS)de toplam varyansın %62'sini açıklamaktadır.

Erkek katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ Roller (R), EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi (ASS) boyutunu yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ Roller boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi boyutunun yüksekliği ile ilişkilidir. Bu değişken Baba Sıcaklık Sevgi boyutunda toplam varyansın % 68'sini açıklamaktadır.

Tablo 1.9. Stepwise Girişe Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi Boyutunun anlamlı yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>
	<i>R</i>	<i>Square</i>			

PÇ	.79	.62	1.18	.79	3.35	57.83
R	.82	.68	.41	.35	3.26	36.94
DK	.85	.72	.40	.22	3.11	28.62

**p<0.01

Erkek katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ) , ADÖ Roller (R) ve ADÖ Davranış Kontrol (DK) , EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi (ASS) boyutunu yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ Roller (R) ve ADÖ Davranış Kontrol (DK) boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi boyutunun yüksekliği ile ilişkilidir. Bu değişken Baba Sıcaklık Sevgi boyutunda toplam varyansın % 72'sini açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme, EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi (ASS)i'yi yordamıştır. ADÖ Problem Çözme boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi boyutunun yüksekliği ile ilişkilidir. Bu değişken Anne Sıcaklık Sevgi boyutunda toplam varyansın % 38'sini açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ İletişim (İ), EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi (ASS)i'yi yordamıştır. . ADÖ Problem Çözme ve ADÖ İletişim boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi boyutunun yüksekliği ile ilişkilidir. Bu değişken Anne Sıcaklık Sevgi boyutunda toplam varyansın % 52'sini açıklamaktadır.

Tablo 1.10. Stepwise Girişe Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi Boyutunun anlamlı yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>
-----------------	----------	----------	-------------	----------------------	----------

	<i>R</i>	<i>Square</i>				
PÇ	.38	.38	.83	.61	4.62	34.5
İ	.14	.52	.53	.51	4.10	25.5

**p<0.01

III.1.7 EKRÖ/K Baba Saldırganlık Kin (ASK) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi

EKRÖ/K Baba Saldırganlık-Kin (ASK) boyutunu yordayan değişkenleri belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. ADÖ alt boyutları Problem Çözme, İletişim, Roller, Duygusal Tepki Verebilme, Gereken İlgiyi Gösterebilme, Davranış Kontrolü ve Genel İşlevler boyutları yordayıcı değişkenler olarak analize girdi.

Stepwise girişe göre erkek katılımcılarda ADÖ Problem Çözme, EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK)'yı yordamıştır. ADÖ Problem Çözme boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Baba Saldırganlık-Kin (ASK)'nın yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK)'de toplam varyansın % 59'unu açıklamaktadır

Tablo 1.11.Stepwise Girişe Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK) Boyutunun Anlamlı Yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>	
	<i>R</i>	<i>Square</i>				
PÇ	.54	.24	-.59	-.54	3.48	15.04

**p<0.01

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme, EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK)'yiyordamıştır. ADÖ Problem Çözme boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Baba Saldırganlık-Kin (ASK)'nın yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK)'de toplam varyansın % 11'ünü açıklamaktadır

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÖ) ve ADÖ İletişim, EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK)'yiyordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÖ) ve ADÖ İletişim boyutunun düşük oluşu, EKRÖ Baba Saldırganlık-Kin (ASK)'nın yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK)'de toplam varyansın % 24'ünü açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ) ve ADÖ Roller (R), EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK)'yiyordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ) ve ADÖ Roller boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Baba Saldırganlık-Kin (ASK)'nın yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK)'de toplam varyansın % 37'sini açıklamaktadır.

Tablo 1.12. Stepwise Giriş Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK) Boyutunun Anlamlı Yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>	
	<i>R</i>	<i>Square</i>				
PÇ	.33	.11	-.19	-.33	2.35	7.09
İ	.48.24	-.22	-.48	2.208.88		

R	.6137	-.28	-.57	2.08	11.04
---	-------	------	------	------	-------

**p<0.01

III.1.8 EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal (İİ) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi

EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal (İİ) boyutunu yordayan değişkenleri belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. ADÖ alt boyutları Problem Çözme, İletişim, Roller, Duygusal Tepki Verebilme, Gereken İlgii Gösterebilme, Davranış Kontrolü ve Genel İşlevler boyutları yordayıcı değişkenler olarak analize girdi.

Stepwise girişe göre, erkek katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ), EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal boyutunu yordamıştır. Problem Çözme (PÇ)'nin düşük oluşu, Baba Sıcaklık Sevgi (ASS)'nin yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi (ASS)'de toplam varyansın %37'sini açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre, erkek katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ Roller, EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal boyutunu yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ Roller'in düşük oluşu, EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal (İİ)'nin yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal (İİ)'de toplam varyansın %48'sini açıklamaktadır.

Tablo 1.13. Stepwise Giriş Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal (İİ) Boyutunun Anlamlı Yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>
	<i>R</i>	<i>Square</i>			

PÇ	.61	.37	-.70	-.60	3.49	21.62
R	.69	.48	-.42	-.46	3.22	16.43

**p<0.01

Stepwise girişe göre, kadın katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ), EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal boyutunu yordamıştır. Problem Çözme (PÇ)'nin düşük oluşu, EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi (ASS)'nin yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal (İİ)de toplam varyansın %38'ini açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre, kadın katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ İletişim (İ), EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal boyutunu yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ İletişim (İ)'in düşük oluşu, EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal (İİ)'nin yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal (İİ)de toplam varyansın %52'sini açıklamaktadır

Tablo 1.14. Stepwise Girişe Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal (İİ) Boyutunun Anlamlı Yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>	
	<i>R</i>	<i>Square</i>				
PÇ	.61	.38	.83	.46	4.62	35.41
İ	.72	.52	.53	.61	4.10	30.81

**p<0.01

III.1.9 EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi

EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) boyutunu yordayan değişkenleri belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. ADÖ alt boyutları Problem Çözme, İletişim, Roller, Duygusal Tepki Verebilme, Gereken İlgiyi Gösterebilme, Davranış Kontrolü ve Genel İşlevler boyutları yordayıcı değişkenler olarak analize girdi.

Stepwise girişe göre erkek katılımcılarda ADÖ Problem Çözme(PÇ), EKRÖ Baba Ayırıştırılmamış Red (AR)'i yordamıştır. ADÖ Problem Çözme(PÇ),'nin düşük oluşu, EKRÖ Baba Ayırıştırılmamış Red (AR)'in yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) de toplam varyansın %25'ünü açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre erkek katılımcılarda ADÖ Problem Çözme(PÇ) ve ADÖ Roller (R), EKRÖ Baba Ayırıştırılmamış Red (AR)'i yordamıştır. ADÖ Problem Çözme(PÇ) ve ADÖ Roller(R)'nin düşük oluşu, EKRÖ Baba Ayırıştırılmamış Red (AR)'in yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) de toplam varyansın %38'ini açıklamaktadır.

Tablo 1.15. Stepwise Girişe Göre Erkek Katılımcıların EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) Boyutunun anlamlı yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>	
	<i>R</i>	<i>Square</i>				
PÇ	.50	.25	-.42	-.50	2.79	12.08
R	.58	.38	-.29	-.43	2.67	9.21

**p<0.01

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme, EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR)’i yordamıştır. ADÖ Problem Çözme boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR)’in yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) ‘de toplam varyansın % 13’ünü açıklamaktadır

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÖ) ve ADÖ İletişim, EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) ‘i yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÖ) ve ADÖ İletişim boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR)’in yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) ‘de toplam varyansın % 41’sini açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÖ) ,ADÖ İletişim ve ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV), EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) ‘i yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÖ) ,ADÖ İletişim ve ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV) boyutunun düşük oluşu, EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR)’in yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) ‘de toplam varyansın % 45’sini açıklamaktadır.

Tablo 1.16. Stepwise Girişe Göre Kadın Katılımcıların EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) Boyutunun anlamlı yordayıcıları

<i>Multiple</i>	<i>R</i>	<i>B</i>	<i>Beta</i>	<i>StandardError</i>	<i>F</i>	
	<i>R</i>	<i>Square</i>				
PÇ	.36	.13	-.16	- .36	1.79	8.73
İ	.64	.41	-.25	- .72	1.49	20.06
DTV	.68	.45	-.17	- .40	1.44	16.04

R	.70	.49	-.12	-.45	1.40	13.76
---	-----	-----	------	------	------	-------

**p<0.01

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ), ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV) ADÖ Genel İşlevler (Gİ), EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) 'i yordamıştır. ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ) , ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV) ve ADÖ Genel İşlevler (Gİ) boyutunun düşük oluşu, Anne Ayırıştırılmamış Red (AR)'nın yüksek oluşuyla ilişkilidir. Bu değişken EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) 'de toplam varyansın % 49'ünü açıklamaktadır.

III.1.10 EKRÖ/K Baba Kontrol (K) Boyutunun Çoklu Regresyon Analizi

EKRÖ/K Baba Kontrol (K) boyutunu yordayan değişkenleri belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. ADÖ alt boyutları Problem Çözme, İletişim, Roller, Duygusal Tepki Verebilme, Gereken İlgiyi Gösterebilme, Davranış Kontrolü ve Genel İşlevler boyutları yordayıcı değişkenler olarak analize girdi.

Stepwise girişe göre erkek katılımcılarda, Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ)'nin hiçbir boyutu EKRÖ/K Baba Kontrol (K) boyutunu yormada istatistiksel anlamlılığa ulaşmadığı görülmüştür.

Stepwise girişe göre kadın katılımcılarda, Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ)'nin hiçbir boyutu EKRÖ/K Baba Kontrol (K) boyutunu yormada istatistiksel anlamlılığa ulaşmadığı görülmüştür.

BÖLÜM IV

TARTIŞMA

Bu çalışmanın temel amacı, aile ortamı ile çocuğun ebeveynleri tarafından kabul yadared algısı arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. Ebeveyn Kabul Red Kontrol Ölçeğinin Sıcaklık- Sevgi, Saldırganlık-Kin, İlgisizlik-İhmal, Ayrıştırılmamış Red ve Kontrol boyutları ile Aile Değerlendirme Ölçeğinin Problem Çözme, İletişim, Roller, Duygusal Tepki Verebilme, Gereken İlgiyi Gösterebilme, Davranış Kontrolü ve Genel İşlevler boyutları ele alınmıştır. ADÖ'nün her bir alt boyutunun EKRÖ/K'nın alt boyutlarını yordayıp yordadığı analiz edilmiştir. Kız ve erkek öğrenciler için ayrı ayrı yapılmıştır Bağımsız değişkenlerin stepwise girişini kullanan çoklu regresyon analizi yapılmıştır.

Aile Değerlendirme Ölçeği'nin alt boyutlarının Ebeveyn Kabul Red Kontrol Ölçeğinin (Anne formu) alt boyutlarını yordayıpyordamadığı araştırılmıştır. Bulgulardan önemli sonuçlar aşağıdaki gibidir.

Erkek katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ Duygusal Tepki Verebilme (DTV), EKRÖ/K Anne Sıcaklık Sevgi (ASS) boyutunu yordamıştır. Kadın katılımcılarda ise ADÖ Problem Çözme(PÇ), ADÖ İletişim (İ)ve ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV), Anne Sıcaklık Sevgi (ASS)'yiyordamıştır. Cinsiyetler arasında, kadın katılımcılarda erkek katılımcılardan farklı olarak iletişim boyutunun da EKRO/K Anne Sıcaklık- Sevgi boyutunda etkili olduğu anlaşılmıştır.

Erkek katılımcılarda, Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ)'nin hiçbir boyutu EKRÖ/K Anne Saldırganlık-Kin boyutunu yormada istatistiksel anlamlılığa ulaşmadığı görülmüştür. Kadın katılımcılarda ise ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ) ve ADÖ Roller (R) ve ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV), EKRÖ/K Anne Saldırganlık- Kin (SK)'i yordamıştır.

Erkek katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ Roller ve ADÖ Davranış Kontrol(DK), Anne İlgisizlik İhmal boyutunu yordamıştır. Kadın katılımcılarda ise, ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ İletişim ve ADÖ Duygusal Tepki Verebilme (DTV), Anne İlgisizlik İhmal boyutunu yordamıştır.

Erkek katılımcılarda ADÖ Roller (R), Anne Ayırıştırılmamış Red (AR)'i yordamıştır. Kadın katılımcılarda ise, ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ), ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV) ve ADÖ Genel İşlevler (Gİ), EKRÖ/K Anne Ayırıştırılmamış Red (AR) 'i yordamıştır.

Erkek katılımcılarda, Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ)'nin hiçbir boyutu EKRÖ/K Anne Kontrol (K) boyutunu yormada istatistiksel anlamlılığa ulaşmadığı görülmüştür. Kadın katılımcılarda ADÖ İletişim (İ), EKRÖ/K Anne Kontrol (K)'i yordamıştır.

Aile Değerlendirme Ölçeği'nin alt boyutlarının Ebeveyn Kabul Red Kontrol Ölçeğinin (Anne formu) alt boyutlarını yordayıpyordamadığı araştırılmıştır. Bulgulardan önemli sonuçlar aşağıdaki gibidir.

Erkek katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ) , ADÖ Roller (R) ve ADÖ Davranış Kontrol (DK) , EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi (ASS) boyutunu yordamıştır. Bu değişken Baba Sıcaklık Sevgi boyutunda toplam varyansın % 72'sini açıklamaktadır. Kadın katılımcılarda ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ İletişim (İ), EKRÖ/K Baba Sıcaklık Sevgi (ASS)'i'yi

yordamıştır. Bu değişken Anne Sıcaklık Sevgi boyutunda toplam varyansın % 52'sini açıklamaktadır.

Erkek katılımcılarda ADÖ Problem Çözme, EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK)'yiyordamıştır. Bu değişken EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK)de toplam varyansın % 29'unu açıklamaktadır. Kadın katılımcılarda ise ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ) ve ADÖ Roller (R), EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK)'yiyordamıştır. Bu değişken EKRÖ/K Baba Saldırganlık- Kin (SK)de toplam varyansın % 37'sini açıklamaktadır.

Erkek katılımcılarda, ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ Roller, EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal boyutunu yordamıştır. Bu değişken EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal (İİ)de toplam varyansın %48'sini açıklamaktadır. Kadın katılımcılarda ise, ADÖ Problem Çözme (PÇ) ve ADÖ İletişim (İ), EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal boyutunu yordamıştır. Bu değişken EKRÖ/K Baba İlgisizlik İhmal (İİ)de toplam varyansın %11'sini açıklamaktadır.

Erkek katılımcılarda ADÖ Problem Çözme(PÇ) ve ADÖ Roller (R), EKRÖ Baba Ayırıştırılmamış Red (AR)'i yordamıştır. Bu değişken EKRÖ Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) de toplam varyansın %38'ini açıklamaktadır. Kadın katılımcılarda ise, ADÖ Problem Çözme (PÇ), ADÖ İletişim (İ), ADÖ Duygusal Tepki Verme (DTV) ADÖ Genel İşlevler (Gİ), EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) 'i yordamıştır.. Bu değişken EKRÖ/K Baba Ayırıştırılmamış Red (AR) 'de toplam varyansın % 49'ünü açıklamaktadır.

Stepwise girişe göre erkek katılımcılarda, Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ)'nin hiçbir boyutu EKRÖ/K Baba Kontrol (K) boyutunu yormada istatistiksel anlamlılığa ulaşmadığı görülmüştür. Kadın katılımcılarda da durum benzerdir. Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ)'nin hiçbir boyutu EKRÖ/K Baba Kontrol (K) boyutunu yormada istatistiksel anlamlılığa ulaşmadığı görülmüştür.

KAYNAKLAR

Arslan, H. (2010). *Algılanan Ebeveyn Kabul ve Reddinin Mizaç ve Karakter Özelliklerine Etkisi*. Ege Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İzmir

Barber, B.K.(1996). *Parental Psychological Control: Revisiting a Neglected Construct*, Child Development.

Bulut, F. (2010). *Ergenlerde Görülen Kural Dışı Davranışların Aile İşlevselliği, Aile Risk Faktörü ve Yaşam Kalitesi Açısından İncelenmesi*, Çukurova Üniversitesi

Ertuğrul, G. Ve Toros, F. (2010). *Dikkat Eksikliği-Hiperaktivite Bozukluğu Olan Ergenlerin Algıladıkları Ebeveyn Tutumu ve Ebeveynlerinin Evlilik Uyumları Arasındaki İlişki*, Mersin Üniversitesi Fen-Edebiyat

Eryavuz, A. (2006). *Çocuklukta Algılanan Ebeveyn Kabul Reddinin Yetişkinlik Dönemi Yakın İlişkileri Üzerindeki Etkileri*. (Doktora Tezi). Ege Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İzmir

Gelles, J.G., Harrop & J.W. (1991). *Verbal Aggression by Parents and Psychosocial Problems of Children, Child Abuse & Neglect*. Vol , 5. pp. 223-238 Family Research Laboratory, University of New Hampshire, Durham, NH.

Hatunoğlu, A., (1996). *Ana-Baba Tutumları ile Saldırganlık Arasındaki İlişkiler*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 1996.

Magaro, M.M. & Weiss J.R. (2006). *Perceived Control Mediates the Relation Between Parental Rejection and Youth Depression*. Journal of Abnormal Child Psychology 34:867-876.

Önal, A., Kültegin, Ö. Ve Eke, C. (2011). *Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Belirtileri Bulunan Ergenlerde Madde Kullanımı ve Aile Özellikleri Üstüne Kesitsel Bir Çalışma*.

Rohner, R.P., Pettengill, S.A. (1985). *Perceived Parental Acceptance-Rejection and Parental Control among Korean Adolescents*, Child Development, 1985, 56, 524-528.

Rohner, R. P. (1986). *The warmth dimension: Foundations of parental acceptance-rejection theory*. Beverly Hills, CA: Sage Publications, Inc.

Rohner, R. P. & Campo (1992).

Relationships Between Perceived Parental Acceptance and Rejection, Psychological Adjustment and Substance Abuse Among Young Adults, Center for the Study of Parental Acceptance and Rejection, University of Connecticut, Storrs, CT

Rohner, R.P. &Khaleque, A. (2002).

Perceivedparentalacceptanceandrejectionandpsychologicaladjustment: A meta-analysis of cross-culturelandintraculturel studies. *Journal of marriageand family*,64, 54-64.

Rohner,R.P. (2004). *TheParentalAcceptanceandRejectionSyndrome: Universal Correlates of PerceivedRejection*.*AmericanPsychologist*, 59, 830-840.

Rohner, R. P. (2005). *HandbookfortheStudy of ParentalAcceptanceandRejection*.
CentrefortheStudy of ParentalAcceptanceandRejection,University of Connecticut at Storrs.

Rohner,R. P.,Khaleque, A. &Cournoyer, D.E. (2012). IntroductiontoParentalAcceptance-RejectionTheory, Methods, Evidence an Implications.

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı, algılanan ebeveyn kabul reddin aile ortamı üzerine etkilerinin araştırılmasıdır. Aile Değerlendirme Ölçeği'nin (ADÖ) her bir alt boyutunun Ebeveyn Kabul Red Kontrol Ölçeği'nin (EKRÖ/K) alt boyutlarını yordayıp yordamadığı yordayıp yormadığı analiz edilmiştir. Bu çalışmada, Demografik Bilgi formu, Aile Değerlendirme Ölçeği, Ebeveyn Kabul Red /Kontrol Anne-Baba Kısa Formları kullanılmıştır. Araştırmada Ebeveyn Kabul Red/Kontrol Ölçeğinin alt boyutlarını yordayıcılarını analiz etmek için Stepwise girişi ile çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemi Kırklareli Merkez İlçesinin Remzi Yapıcı Anadolu Öğretmen Lisesi 9. ve 10. Sınıf öğrencilerinden 111 kişiden oluşmaktadır. Katılımcıların 68'i kadın 43'ü erkektir. Stepwise girişe göre sonuçlar, Ebeveyn Kabul Red Kontrol Ölçeğinin çok sayıda Aile Değerlendirme Ölçeği alt boyutlarından anlamlı yordayıcıları olduğu ancak sonuçlar, kadın ve erkek katılımcılarda farklılaşma göstermekte olduğu bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: Ebeveyn kabul red, aile ortamı, aile değerlendirme ölçeği

ABSTRACT

It's important that how children see their parents' behavior and family environment. The main aim was to investigate the effect of perceived parental acceptance and rejection on family environment. Demographic Data Form, the Family Assessment Device and Child Parental Acceptance and Rejection /Control Questionnaire (PARQ/C) Short Forms were used in this investigation. Stepwise analysis was used to find the predictors of subdimensions of Child Parental Acceptance and Rejection /Control Questionnaire (PARQ). The sample of the investigation was the 111 students of 9th and 10th at Remzi Yapıcı Anadolu Öğretmen High School in Kırklareli Merkez. The results of Stepwise input analysis show that Child Parental Acceptance and Rejection /Control Questionnaire (PARQ/C) has many subdimensions of the Family Assessment Device but the results show differentiation between male and female participants.

Keywords: parental acceptance and rejection, family environment, the family evaluating scale

EKLER

EK-1 Demografik Bilgi Formu

Sevgili Öğrenciler,

Bu anket sonucunda elde edilecek bilgiler, öğrencilerin ailelerini değerlendirmeleri ile ebeveynleriyle olan ilişkilerini nasıl algıladıkları arasındaki bağlantıyı anlamak amacıyla yapılan bitirme projesinde kullanılacaktır. Bu çalışmada, verdiğiniz cevapların tamamı gizli tutulacak, sizin adınız hiçbir şekilde rapora yansıtılmayacaktır. Ankette bulunan soruların kesinlikle doğru ya da kesinlikle yanlış cevapları yoktur. Ancak sonuçların sağlıklı bir şekilde değerlendirilip, yorumlanabilmesi için samimi yanıtlar vermeniz çok önemlidir. Lütfen soruların başındaki yönergeleri dikkatle okuyun ve her soruyu size en uygun olan cevabı vererek yanıtlayınız. Katılımınız için teşekkür ederim.

Sevgi İpek YARBAŞI

Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

Psikoloji Bölümü

Aile Danışmanlığı

Yüksek Lisans Öğrencisi

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Okulu :

Sınıfı :

1) Cinsiyeti : () Kız () Erkek

2) Yaşınız :

3)Doğum Tarihiniz: Gün: Ay: Yıl:

EK-2

AİLE DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

AÇIKLAMA:İlişikte aileler hakkında 60 cümle bulunmaktadır. Lütfen her cümleyi dikkatlice okuduktan sonra, sizin ailenize ne derecede uyduğuna karar veriniz. Önemli olan, sizin ailenizi nasıl gördüğünüzdür. Her cümle için 4 seçenek söz konusudur (Aynen Katılıyorum/ Büyük Ölçüde Katılıyorum/ Biraz Katılıyorum/ Hiç Katılmıyorum)

Her cümlenin yanında 4 seçenek için de ayrı yerler ayrılmıştır. Size uygun seçeneğe (X) işareti koyunuz. Her cümle için uzun, uzun düşünmeyiniz. **Mümkün olduğu kadar** çabuk ve samimi cevaplar **veriniz**. Kararsızlığa düşerseniz, ilk aklınıza gelen doğrultusunda hareket ediniz. Lütfen her cümleyi cevapladığınızdan emin olunuz.

CÜMLELER:	Aynen Katılı- yorum	Büyük Ölçüde Katılı- yorum	Biraz Katılı- yorum	Hiç Katılmı- yorum
1.Ailece ev dışında program yapmada güçlük çekeriz, çünkü aramızda fikir birliği sağlayamayız.	()	()	()	()
2.Günlük hayatımızdaki sorunların (problemlerin) hemen hepsini aile içinde hallederiz.	()	()	()	()
3.Evde biri üzgün ise, diğer aile üyeleri bunun nedenlerini bilir.	()	()	()	()

4.Bizim evde, kişiler verilen her görevi düzenli bir şekilde yerine getirmezler.	()	()	()	()
5.Evde birinin başı derde girdiğinde, diğerleri de bunu kendilerine fazlasıyla dert ederler.	()	()	()	()
6.Bir sıkıntı ve üzüntü ile karşılaştığımızda, birbirimize destek oluruz.	()	()	()	()
7.Ailemizde acil bir durum olsa, şaşırıp kalırız.	()	()	()	()
8.Bazen evde ihtiyacımız olan şeylerin bittiğinin farkına varmayız.	()	()	()	()
9.Birbirimize karşı olan sevgi, şefkat gibi duygularımızı açığa vurmaktan kaçınırız.	()	()	()	()
10.Gerektiğinde aile üyelerine görevlerini hatırlatır, kendilerine düşen işi yapmalarını sağlarız.	()	()	()	()
11.Evde dertlerimizi üzüntülerimizi birbirimize söylemeyiz.	()	()	()	()
12.Sorunlarımızın çözümünde genellikle ailece aldığımız kararları uygularız.	()	()	()	()
13.Bizim evdekiler, ancak onların hoşuna giden şeyler söylediğimizde bizi dinlerler.	()	()	()	()
14.Bizim evde bir kişinin söylediklerinden ne hissettiğini anlamak pek kolay değildir.	()	()	()	()
15.Ailemizde eşit bir görev dağılımı yoktur.	()	()	()	()
16.Ailemizin üyeleri, birbirlerine hoşgörülü davranırlar.	()	()	()	()
17.Evde herkes başına buyruktur.	()	()	()	()
18.Bizim evde herkes, söylemek istediklerini üstü kapalı değil de doğrudan birbirlerinin yüzüne söyler.	()	()	()	()
19.Ailede bazılarımız, duygularımızı belli etmeyiz.	()	()	()	()
20.Acil bir durumda ne yapacağımızı biliriz.	()	()	()	()
21.Ailecek, korkularımızı ve endişelerimizi birbirimizle tartışmaktan kaçınırız.	()	()	()	()

22. Sevgi, şefkat gibi olumlu duygularımızı birbirimize belli etmekte güçlük çekeriz.	()	()	()	()
23. Gelirimiz (ücret, maaş) ihtiyaçlarımızı karşılamaya yetmiyor.	()	()	()	()
24. Ailemiz, bir problemi çözdükten sonra, bu çözümün işe yarayıp yaramadığını tartışır.	()	()	()	()
25. Bizim ailede herkes kendini düşünür.	()	()	()	()
26. Duygularımızı birbirimize açıkça söyleyebiliriz.	()	()	()	()
27. Evimizde banyo ve tuvalet bir türlü temiz durmaz.	()	()	()	()
28. Aile içinde birbirimize sevgimizi göstermeyiz.	()	()	()	()
29. Evde herkes her istediğini birbirinin yüzüne söyleyebilir.	()	()	()	()
30. Ailemizde, her birimizin belirli görev ve sorumlulukları vardır.	()	()	()	()
31. Aile içinde genellikle birbirimizle pek iyi geçinemeyiz.	()	()	()	()
32. Ailemizde sert-kötü davranışlar ancak belli durumlarda gösterilir.	()	()	()	()
33. Ancak hepimizi ilgilendiren bir durum olduğu zaman birbirimizin işine karışırız.	()	()	()	()
34. Aile içinde birbirimizle ilgilenmeye pek zaman bulamıyoruz.	()	()	()	()
35. Evde genellikle söylediklerimizle, söylemek istediklerimiz birbirinden farklıdır.	()	()	()	()
36. Aile içinde birbirimize hoşgörülü davranırız	()	()	()	()
37. Evde birbirimize, ancak sonunda kişisel bir yarar sağlayacaksa ilgi gösteririz.	()	()	()	()
38. Ailemizde bir dert varsa, kendi içimizde hallederiz.	()	()	()	()
39. Ailemizde sevgi ve şefkat gibi güzel duygular ikinci plandadır.	()	()	()	()

40.Ev işlerinin kimler tarafından yapılacağını hep birlikte konuşarak kararlaştırırız.	()	()	()	()
41.Ailemizde herhangi bir şeye karar vermek her zaman sorun olur.	()	()	()	()
42.Bizim evdekiler sadece bir çıkarları olduğu zaman birbirlerine ilgi gösterir.	()	()	()	()
43.Evde birbirimize karşı açık sözlüyüzdür.	()	()	()	()
44.Ailemizde hiçbir kural yoktur.	()	()	()	()
45.Evde birinden bir şey yapması istendiğinde mutlaka takip edilmesi ve kendisine hatırlatılması gerekir.	()	()	()	()
46.Aile içinde, herhangi bir sorunun (problemin) nasıl çözüleceği hakkında kolayca karar verebiliriz.	()	()	()	()
47.Evde kurallara uyulmadığı zaman ne olacağını bilmeyiz.	()	()	()	()
47.Bizim evde aklınıza gelen her şey olabilir.	()	()	()	()
49.Sevgi, şefkat gibi olumlu duygularımızı birbirimize ifade edebiliriz.	()	()	()	()
50.Ailede her türlü problemin üstesinden gelebiliriz.	()	()	()	()
51.Evde birbirimizle pek iyi geçinemeyiz.	()	()	()	()
52.Sinirlenince birbirimize küseriz.	()	()	()	()
53.Ailede bize verilen görevler pek hoşumuza gitmez çünkü genellikle umduğumuz görevler verilmez.	()	()	()	()
54.Kötü bir niyetle olmasa da evde birbirimizin hayatına çok karışıyoruz.	()	()	()	()
55.Ailemizde kişiler herhangi bir tehlike karşısında (yangın, kaza gibi) ne yapacaklarını bilirler, çünkü böyle durumlarda ne yapılacağı aramızda konuşulmuş ve belirlenmiştir.	()	()	()	()
56.Aile içinde birbirimize güveniriz.	()	()	()	()
57.Ağlamak istediğimizde, birbirimizden çekinmeden rahatlıkla ağlayabiliriz.	()	()	()	()

58.İşimize (okulumuza) yetişmekte güçlük çekiyoruz.	()	()	()	()
59.Aile içinde birisi, hoşlanmadığımız bir şey yaptığında ona bunu açıkça söyleriz.	()	()	()	()
60.Problemimizi çözmek için ailecek çeşitli yollar bulmaya çalışırız.	()	()	()	()

EK-3

Çocuk/Ergen EKRÖ/Kontrol - Baba (Kısa Form)

Numara veya isim

Tarih

Yönerge: Bu sayfada baba-çocuk ilişkisini içeren ifadeler bulunmaktadır. Bu ifadelerin babanızın size olan davranışlarına uygun olup olmadığını düşünün.

Her ifadeyi okuduktan sonra o ifade babanızın size karşı davranışları konusunda ne kadar doğruysa, “Hemen hemen her zaman doğru”, “Bazen doğru”, “Nadiren doğru” veya “Hiçbir zaman doğru değil” şeklinde işaretleyiniz.

BABAM	BABAM İÇİN DOĞRU		BABAM İÇİN DOĞRU DEĞİL	
	<i>Hemen Hemen Her zaman Doğru</i>	<i>Bazen Doğru</i>	<i>Nadiren Doğru</i>	<i>Hiçbir Zaman Doğru Değil</i>
Ben hiç yokmuşum gibi davranır	☒	☐	☐	☐

BABAM		BABAM İÇİN DOĞRU		BABAM İÇİN DOĞRU DEĞİL	
		<i>Hemen Hemen Her zaman Doğru</i>	<i>Bazen Doğru</i>	<i>Nadiren Doğru</i>	<i>Hiçbir Zaman Doğru Değil</i>
1.	Benim hakkımda güzel şeyler söyler	☐	☐	☐	☐
2.	Bana hiç ilgi göstermez	☐	☐	☐	☐
3.	Neyi yapıp neyi yapamayacağımı tam olarak bildiğimden emin olmak ister.	☐	☐	☐	☐
4.	Benim için önemli olan şeyleri anlatabilmemi kolaylaştırır	☐	☐	☐	☐
5.	Hak etmediğim zaman bile bana vurur	☐	☐	☐	☐
6.	Beni büyük bir baş belası olarak görür	☐	☐	☐	☐
7.	Her zaman nasıl davranmam gerektiğini söyler	☐	☐	☐	☐
8.	Kızdığı zaman beni cezalandırır	☐	☐	☐	☐
9.	Sorularımı cevaplayamayacak kadar meşguldür	☐	☐	☐	☐
10.	Benden hoşlanmıyor gibi	☐	☐	☐	☐
11.	Yaptığım şeylerle gerçekten ilgilenir	☐	☐	☐	☐
12.	Bana bir sürü kınacı şey söyler	☐	☐	☐	☐
13.	Ondan yardım istediğimde beni duymazlıktan gelir	☐	☐	☐	☐
14.	Ne söyleniyorsa onu aynen yapmam gerektiği konusunda ısrar eder.	☐	☐	☐	☐
15.	Bana istenilen ve ihtiyaç duyulan biri olduğumu hissettirir	☐	☐	☐	☐
16.	Bana çok ilgi gösterir	☐	☐	☐	☐
17.	Beni kırmak için elinden geleni yapar	☐	☐	☐	☐
18.	Hatırlaması gerekir diye düşündüğüm önemli şeyleri unuttur	☐	☐	☐	☐
19.	Eğer kötü davranırsam benden hoşlanmadığımı hissettirir	☐	☐	☐	☐
20.	Ne istersem yapmama izin verir	☐	☐	☐	☐
21.	Bana yaptığım şeylerin önemli olduğunu hissettirir	☐	☐	☐	☐

BABAM		BABAM İÇİN DOĞRU		BABAM İÇİN DOĞRU DEĞİL	
		<i>Hemen Hemen Her zaman Doğru</i>	<i>Bazen Doğru</i>	<i>Nadiren Doğru</i>	<i>Hiçbir Zaman Doğru Değil</i>
22.	Yanlış bir şey yaptığımda beni korkutur veya tehdit eder	☐	☐	☐	☐
23.	Benim ne düşündüğüme önem verir ve düşündüklerim hakkında konuşmamdan hoşlanır	☐	☐	☐	☐
24.	Ne yaparsam yapayım, diğer çocukların benden daha iyi olduğunu hisseder	☐	☐	☐	☐
25.	Bana istenmediğimi belli eder	☐	☐	☐	☐
26.	Ne yaparsam kontrol etmek ister	☐	☐	☐	☐
27.	Beni sevdiğini belli eder	☐	☐	☐	☐
28.	Onu rahatsız etmediğim sürece benimle ilgilenmez	☐	☐	☐	☐
29.	Bana karşı yumuşak ve iyi kalplidir	☐	☐	☐	☐

Çocuk/Ergen EKRO/Kontrol - Anne (Kısa Form)

Numara veya isim

Tarih

Yönerge: Bu sayfada anne-çocuk ilişkisini içeren ifadeler bulunmaktadır. Bu ifadelerin annenizin size olan davranışlarına uygun olup olmadığını düşünün.

Her ifadeyi okuduktan sonra o ifade annenizin size karşı davranışları konusunda ne kadar doğruysa, “Hemen hemen her zaman doğru”, “Bazen doğru”, “Nadiren doğru” veya “Hiçbir zaman doğru değil” şeklinde işaretleyiniz.

ANNEM	ANNEM İÇİN DOĞRU		ANNEM İÇİN DOĞRU DEĞİL	
	<i>Hemen Hemen Her zaman Doğru</i>	<i>Bazen Doğru</i>	<i>Nadiren Doğru</i>	<i>Hiçbir Zaman Doğru Değil</i>
Ben hiç yokmuşum gibi davranır	☒	☐	☐	☐

ANNEM	ANNEM İÇİN DOĞRU		ANNEM İÇİN DOĞRU DEĞİL	
	<i>Hemen Hemen Her zaman Doğru</i>	<i>Bazen Doğru</i>	<i>Nadiren Doğru</i>	<i>Hiçbir Zaman Doğru Değil</i>
1. Benim hakkında güzel şeyler söyler	☐	☐	☐	☐
2. Bana hiç ilgi göstermez	☐	☐	☐	☐
3. Neyi yapıp neyi yapamayacağımı tam olarak bildiğimden emin olmak ister.	☐	☐	☐	☐
4. Benim için önemli olan şeyleri anlatabilmemi kolaylaştırır	☐	☐	☐	☐
5. Hak etmediğim zaman bile bana vurur	☐	☐	☐	☐
6. Beni büyük bir baş belası olarak görür	☐	☐	☐	☐
7. Her zaman nasıl davranmam gerektiğini söyler	☐	☐	☐	☐
8. Kızdığı zaman beni cezalandırır	☐	☐	☐	☐
9. Sorularımı cevaplayamayacak kadar meşguldür	☐	☐	☐	☐
10. Benden hoşlanmıyor gibi	☐	☐	☐	☐
11. Yaptığım şeylerle gerçekten ilgilenir	☐	☐	☐	☐
12. Bana bir sürü kırıcı şey söyler	☐	☐	☐	☐
13. Ondan yardım istediğimde beni duymazlıktan gelir	☐	☐	☐	☐
14. Ne söyleniyorsa onu aynen yapmam gerektiği konusunda ısrar eder.	☐	☐	☐	☐
15. Bana istenilen ve ihtiyaç duyulan biri olduğumu hissettirir	☐	☐	☐	☐
16. Bana çok ilgi gösterir	☐	☐	☐	☐
17. Beni kırmak için elinden geleni yapar	☐	☐	☐	☐
18. Hatırlaması gerekir diye düşündüğüm önemli şeyleri unuttur	☐	☐	☐	☐
19. Eğer kötü davranırsam benden hoşlanmadığımı hissettirir	☐	☐	☐	☐
20. Ne istersem yapmama izin verir	☐	☐	☐	☐
21. Bana yaptığım şeylerin önemli olduğunu hissettirir	☐	☐	☐	☐

ANNEM		ANNEM İÇİN DOĞRU		ANNEM İÇİN DOĞRU DEĞİL	
		<i>Hemen Hemen Her zaman Doğru</i>	<i>Bazen Doğru</i>	<i>Nadiren Doğru</i>	<i>Hiçbir Zaman Doğru Değil</i>
22.	Yanlış bir şey yaptığımda beni korkutur veya tehdit eder	☐	☐	☐	☐
23.	Benim ne düşündüğüme önem verir ve düşündüklerim hakkında konuşmamdan hoşlanır	☐	☐	☐	☐
24.	Ne yaparsam yapayım, diğer çocukların benden daha iyi olduğunu hisseder	☐	☐	☐	☐
25.	Bana istenmediğimi belli eder	☐	☐	☐	☐
26.	Ne yaparsam kontrol etmek ister	☐	☐	☐	☐
27.	Beni sevdiğini belli eder	☐	☐	☐	☐
28.	Onu rahatsız etmediğim sürece benimle ilgilenmez	☐	☐	☐	☐
29.	Bana karşı yumuşak ve iyi kalplidir	☐	☐	☐	☐